

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра режисури та хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету культури і мистецтв
доц. Крохмальний Р. О.
«28» серпня 2020 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.1.2.26. Педагогічна (асистентська) практика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки магістр (денна та заочна форма навчання)
(шифр і назва напрямку підготовки)
з галузі знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва спеціальності)
спеціальність 024 Хореографія
(шифр і назва спеціальності)
Факультет Культури і мистецтв
(назва факультету)

Львів 2020

Педагогічна (асистентська) практика. Програма для студентів з галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальність 024 Хореографія (II курс, магістр) денної та заочної форми навчання. – Львів : Кафедра режисури та хореографії ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. – 49 с.

Розробник: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри режисури та хореографії
Плахотнюк Олександр Анатолійович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри режисури та хореографії
Протокол № 1 від. «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедрою проф. Ф. Стригун

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Схвалено методичною комісією за спеціальність 024 «Хореографія»
(шифр, назва)

Протокол № 1 від. «27» серпня 2020 р.

Голова доц. О. Плахотнюк

(прізвище та ініціали)

(підпис)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Педагогічна (асистентська) практика з відривом від навчання відбувається у третьому семестрі згідно навчальним планом підготовки магістра (денної та заочної форми навчання) з галузі знань – 02 Культура і мистецтво, спеціальність – 024 Хореографія. Вона проходить відповідно до Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом міністерства освіти України № 93 від 8 квітня 1993 року.

Загальне навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра режисури та хореографії. Також в організації та проведенні практики задіяні загально університетські кафедри загальної педагогіки та психології.

Базою проведення практики є кафедра режисури та хореографії факультету культури і мистецтв ЛНУ імені Івана Франка, спеціалізовані вищі навчальні заклади.

Керівництво практикою, контроль за її проходженням здійснює керівник практики від кафедри режисури та хореографії. Окремі завдання студенти отримують від призначених керівників практик двох вищеназваних кафедр: загальної педагогіки та психології. Оцінювання результатів провадять керівники практик від усіх трьох кафедр, але підсумкову оцінку визначає керівник від кафедри режисури та хореографії.

Тривалість практики:

<i>Назва практики</i>	Семестр	Тижні	Кількість кредитів ECTS
Педагогічна (асистентська) практика			
Денна форма навчання	3	4	6 (180 г.)
Заочна форма навчання	3	2	6 (180 г.)

Підготовчий етап практики передбачає:

- оформлення відповідних документів практики (наказ про практику, підготовка листів у відповідні організації, узгодження керівників на місцях, умов та особливостей перебування студентів на об'єктах з обмеженим доступом);
- інструктаж з техніки безпеки.

Основними обов'язками студентів-практикантів є:

Студенти вищих навчальних закладів при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від учбового закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- невиконання хоча б одного пункту програми є підставою для не атестації студента-практиканта.
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти залік з практики;
- розпочати і завершити практику у визначений термін.
- перебувати на базі практики не менше 8 годин в день (продовж усієї практики);
- вчасно оформити документацію;
- захистити звіт по практиці на підсумковій конференції.

Студент має право

- висловлювати свої побажання щодо місця проходження практики;
- вносити пропозиції щодо поліпшення організації практики;
- здійснювати власний вибір змісту, методів, форм навчально-виховної діяльності з метою досягнення її ефективності;
- впроваджувати сучасні інноваційні підходи, виявляти творчість, ініціативу в організації навчально-виховного процесу;
- відвідувати навчальні заняття викладачів вищого навчального закладу, засідань кафедр,

науково-методичного семінару тощо з метою виконання завдань педагогічної практики;

- звертатися до керівництва факультету з проханням про зміни термінів проходження педагогічної практики у зв'язку з певними обставинами (хвороба, відрядження, стажування та ін.).

Основними обов'язками керівника практики від університету є:

Перед початком практики контролює підготовленість баз практики та вважає за потребу до прибуття студентів-практикантів проведення відповідних заходів;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, тема дипломного проекту (роботи), методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює навчальний заклад;

- забезпечити практикантів скеруванням на практику;

- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення таблиця відвідування студентами бази практики;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає завідувачу кафедрою (заступнику директора з практичного навчання) письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів;

- взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики;

- подати письмовий звіт про керівництво практикою.

Основними обов'язками керівника практики від кафедри загальної та соціальної педагогіки

- бере участь у настановчому інструктажі студентів на факультеті (перед початком практики) і в підсумковій конференції на факультеті (після завершення практики);

- у випадку неявки студентів на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій, або невідповідності баз проходження педпрактики вимогам повідомляє про це письмово (рапортом) кафедру педагогіки і деканат відповідного факультету;

- спільно з груповим керівником-методистом від факультету, викладачем надає методичну допомогу у підготовці і проведенні занять за фахом, організації педагогічної взаємодії зі студентами, розвитку позитивних міжособистісних взаємин у групі тощо;

- надає студентам компетентні рекомендації щодо організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, формуванню їхнього інтересу до наукових знань, процесу пізнання;

- відвідує навчальні заняття (лекцію, семінарське, практичне заняття) студентів-практикантів, бере участь у їхньому обговоренні, оцінює заняття і виставляє відповідний бал у заліковий лист проходження практики;

- надає студентам консультації щодо розробки планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних занять, підготовки рецензії (аналізу) навчального заняття, проведеного колегою, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, оцінює їх;

- ініціює проведення підсумків практики студентів безпосередньо у вищому навчальному закладі, узгоджує спільно з іншими керівниками підсумкову оцінку;

- співпрацює, активно взаємодіє з керівниками педпрактики;

- веде робочий щоденник, де облікує проведену роботу зі студентами;

- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження, а також про підсумки

практики.

Основними обов'язками керівника практики від кафедри психології

- бере участь у настановчій конференції щодо організаційних питань і завдань практики;
- надає консультації щодо вивчення й підготовки аналізу професійної компетентності викладача-практиканта;
- проводить індивідуальні та групові консультації щодо організації та оформлення психологічного спостереження за педагогічною діяльністю викладача-практиканта;
- надає поради щодо методів та методик психологічного дослідження професійних, педагогічних рис колеги ;
- перевіряє та оцінює аналіз професійної компетентності викладача-практиканта, який повинен бути представлений студентом-практикантом на кафедрі психології у встановлений термін;
- бере участь у підсумковій конференції з питань удосконалення проходження педагогічної практики студентами;
- подає письмовий звіт про керівництво практикою із загальною оцінкою результатів проходження практики студентами, висновками та пропозиціями щодо вдосконалення практики.

Основними обов'язками керівника від бази практики є:

- спільно з керівником практики від навчального закладу забезпечити зустріч практикантів з керівництвом бази практики.
- ознайомити студентів-практикантів з базою практики.
- ознайомити студентів-практикантів з правилами техніки безпеки та протипожежної безпеки на робочому місці.
- допомогти укласти індивідуальний план практикантів та контролювати його виконання.
- проводити індивідуальні та групові консультації.
- контролювати хід практики.
- оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності.
- підготувати характеристику на студента-практиканта.
- взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.
- на бази практики студенти з'являються зі скеруванням, яке їм видають керівники від університету на кафедрі режисури та хореографії.

Щоби допустити до роботи, практиканти повинні заздалегідь пройти в університеті медичний огляд та інструктаж з техніки безпеки та протипожежної безпеки.

Після завершення практики на кафедрі режисури та хореографії проводиться підсумкова (залікова) конференція

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: дати студентів можливість набути практичного професійного досвіду у викладанні фахових дисциплін, виробити у студента володіння основними формами навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання; навчити укладати необхідну педагогічну документацію.

Завдання практики: реалізувати на практиці набуті студентом теоретично знання з педагогіки та психології вищої школи, фахових дисциплін, виявити та розвинути його педагогічні здібності, розширити знайомство із методами викладанням фахових дисциплін у різних науковців кафедри театрознавства та акторської майстерності.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Ознайомлення із програмою практики, робочим планом, графіком праці, правилами оформлення документів звітності, характером і змістом групових та індивідуальних завдань.

Щоденна робота студентів над виконанням групових та індивідуальних завдань, що включає:

- відвідування лекцій, практичних та індивідуальних занять з фахових дисциплін різних викладачів хореографічних дисциплін;
- відвідування занять, що їх проводять колеги-студенти;

– підготовка до проведення власних занять: вибір теми (за узгодженням із викладачем дисципліни), написання плану, конспекту лекції, семінарського заняття, вибір необхідних інтерактивних форм та засобів навчання;

– самостійне проведення одного заняття зі учнями спеціалізованих навчальних закладів, або студентами 1–4 курсів.

Індивідуальні завдання студента-практиканта:

- знайомство з педагогічним колективом та студентами вищого навчального закладу;
- ознайомлення з навчальними планами з хореографічних дисциплін та веденням документації;
- відвідування занять з усіх хореографічних дисциплін;
- розробити плани-конспекти занять (а саме: практичне заняття, лекція, семінар) з хореографічної тематики (додаток 4);
- провести відкриті залікові уроки відповідно до графіку (додаток 3);
- провести аналіз відданого уроку який проводять студенти практиканти, або самоаналіз свого уроку (якщо студент на даній базі практиці сам) (додаток 5);
- провести оцінку професійної компетентності викладача-практиканта (додаток 6);
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання студента (опрацювання наукової теми, що обумовлюється з керівником від кафедри режисури та хореографії з кожним студентом-практикантом індивідуально);
- складання календарно-тематичного плану (додаток 2);
- ведення щоденника практики;
- оформлення документації практиканта (див. додатки).

Індивідуально науково-дослідне завдання студента від кафедри режисури та хореографії з кожним студентом-практикантом індивідуально

Опрацювати і подати у письмовій формі питання: пов'язані з педагогічною складовою роботи над власною творчою постановкою; особливості подання нового хореографічного матеріалу при створенні хореографічних образів; вивчення хореографічного тексту виконавцями творчої роботи; методи та прийоми подачі нового матеріалу в умовах створення хореографічного твору.

Вимоги до виконання завдання. Об'єм від 5 до 10 сторінок тексту, оформленого відповідно до загальних вимог звітної документації практиканта.

Дані матеріали можуть бути складовою частиною третього розділу магістерської роботи.

НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. Авраменко В. Українські національні танки, музика і стрій. – Голівуд – Нью-Йорк – Вінніпег – Київ – Львів, 1947. – 80 с.
2. Акімова С. В. Тренаж і партерний тренаж : метод. реком. для студ. вищих навч. закл. (напрямок підготовки «хореографія»). – Львів : ЛДУФК, 2015. – 22 с.
3. Аксьонова І.Ю. Основи українського народно-сценічного танцю: історичні аспекти. – Рівне РДГУ, 2009. – 26 с.
4. Аксьонова І.Ю. Танцювальна лексика Поліського краю: навчальний посібник. – Рівне : видавець О.Зень, 2012. – 254 с.
5. Антонова В. В. Музичні ігри, танці та вправи у дитячому садку. – Київ : Музична Україна, 1969. – 172 с.
6. Березова Г. О. Хореографічна робота з дошкільнятами / Ч.1. – Київ : Музична Україна, 1982. – 120 с.
7. Березова Г. О. Хореографічна робота з дошкільнятами. – Київ : Музична Україна, 1989. – 208 с.
8. Бігус О.О. Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2015. – 182 с.
9. Бландин Кале-Жермен. Все о правильном дыхании и дыхательных техниках – М. : АСТ: Астрель, 2008.
10. Бойко О.С. Художній образ в українському народно-сценічному танці. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2015. – 204 с.

11. Бондаренко Л. А. Веселі чобітки. Зб. сюжетних танців для дітей дошкіль. та мол. шкіль. в. – Київ : Музична Україна, 1984, 94 с.
12. Бондаренко Л. А. Методика хореографічної роботи в школі та в закладах дошкільної освіти. – Київ : Музична Україна, 1985. – 222 с.
13. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ : Музична Україна, 1974. – 240 с.
14. Бондаренко Л. Святковий хоровод. Українські народні танці для дітей. – Київ : Музична Україна, 1981. – 144 с.
15. Василенко. К. Ю. Лексика українського народного-сценічного танцю. – 3-тє вид. – Київ: Мистецтво, 1996. – 496 с.
16. Василенко. К. Ю. Український танець. – Київ : ПП КК, 1997. – 282 с.
17. Верховинець В. М. Весняночка: 4-тє видання, доповнене. – Київ: Музична Україна, 1979. – 340 с.
18. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю: 5-тє видання, доповнене. – Київ: Музична Україна, 1990. – 150 с.
19. Виховний та мистецький вплив сучасного хореографічного мистецтва на розвиток творчих здібностей молоді: тенденції та перспективи розвитку / Упорядник О. Плахотнюк. – Львів : ЦТДЮГ, 2014.
20. Власова О. Педагогічна психологія : навч. посібник / О.Власова. – К. : Либідь, 2005.
21. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю. – Київ : НАКККіМ, 2014. – 332 с.
22. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю. – Частина друга. Навчально-методичний посібник. – Київ: ДАКККіМ, 2003. – 123 с.
23. Галузинський В. Основи педагогіки та психології вищої школи / В. Галузинський, М. Євнух. – К. : Інтел, 1995.
24. Герасимчук Р. Народні танці українських Карпат. Книга 1. Гуцульські танці. – Львів: Національна академія наук України. Інститут народознавства, 2008. – 608 с.
25. Герасимчук Р. Народні танці українських Карпат. Книга 2. Бойківські і лемківські танці. – Львів: Національна академія наук України. Інститут народознавства, 2008. – 318 с.
26. Глушко М. С. Методика польового етнографічного дослідження : навч. посібник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 288 с., іл.
27. Годовський В. М., Арабська В. І. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом: Методичні рекомендації, лекції, навчальна програма. – Рівне : РДГУ, 2000. – 76 с.
28. Годовський В. М., Арабська В. І. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом: Методичні рекомендації, лекції, навчальна програма. – Рівне : РДГУ, 2006. – 76 с.
29. Годовський В. М., Гордєєв В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.
30. Годовський В. М., Гордєєв В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 3. – Рівне: РДГУ, 2006. – 72 с.
31. Голдрич О. С. Методика викладання хореографії. – Львів : Сполом, 2006. – 84 с.
32. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. – Львів : Каменяр, 2002. – 64 с.
33. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом: Посібник для студентів-хореографів навчальних закладів України I-II рівнів акредитації (видання друге, виправлене та доповнене). – Львів : Сполом, 2007. – 72 с.
34. Голдрич О. С. Барви Карпат: Танці з репертуару народного ансамблю пісні і танцю "Черемош" та народного ансамблю танцю "Полонина". Творчий збірник для керівників танцювальних колективів. – Львів, 1999. – 130 с.

35. Голдрич О. С. Танцюймо разом: Танці з репертуару народних ансамблів вишів м. Львів: "Черемош", "Полонина", "Підгір'я". – Львів : Сполом, 2006. – 288 с
36. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. – Львів : Край, 2003. – 160 с.
37. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. – вид. друге, доповнене. – Львів : СПОЛОМ, 2006. – 172 с.
38. Голдрич О., Хитряк С. Музична хрестоматія. – Львів : Край, 2003. – 232 с.
39. Головінський І. Педагогічна психологія. – К.: Аконт, 2003.
40. Гулик В.С. Білоруський народний танець у дитячому хореографічному колективі. – Київ : Видавництво "Сталь". 2016. – 76 с.
41. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. – Київ : Академія наук Української РСР, 1962. – 360 с.
42. Гуменюк А. Українські народні танці. – Київ : Академія наук Української РСР, 1962. – 360 с.
43. Гуменюк А. Українські народні танці. – Київ : Наукова думка, 1969. – 616 с.
44. Гуреев Ю. Танцює "Подоланчик". – Київ : Музична Україна, 1981. – 196 с.
45. Дереворіз О. Танцювальний гурток. – Тернопіль-Харків : Вид-во «Ранок», 2009. – 80с.
46. Дубравська Д. Основи психології : навч. посібник / Д. Дубравська. – Львів : Світ, 2001.
47. Забрєдовський С. Г. Витоки українського танцю : навчально-методичний посібник. – Київ : Центр національних культур, 2008. –191 с.
48. Забрєдовський С. Г. Методика роботи з хореографічним колективом : навч. посіб. – Київ : НАКККіМ, 2011. – 188 с.
49. Забрєдовський С. Г. Методика роботи з хореографічним колективом : навч. посіб. – Київ : НАКККіМ, 2010. – 135 с.
50. Заброцький М. Основи вікової психології / М. Заброцький. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009.
51. Загальна психологія. За ред. Ю. Трофімова. – К. : Либідь, 2003
52. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю. Навчальний посібник для вищих закладів культури і мистецтв I – IV рівнів акредитації / Видання друге, доопрацьоване і доповнене – Вінниця: Нова книга, 2007. – 416 с.
53. Зацепина К., Климов А., Рихтер К., Толста Н., Фарманянц Е. Народно-сценический танец. Часть первая. Учебно-методическое пособие для средних специальных в высших учебных заведений искусств и культуры. – М.: Искусство, 1976. – 224 с.
54. Збірник "Буковинський танець" у записах Поморянського М. А., Мураховського Я. П. – Чернівці, Видавничий дім "Букрек", 2007. – 232 с.
55. Зубатов С. Л. Методика роботи з хореографічним колективом : навч. посіб. – Київ: ППК ПК, 1997. – 100 с.
56. Зубатов С. Л. Стили викладання в хореографії. навч. посіб. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 92 с.
57. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 376 с.
58. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 416 с.
59. Каган М. Морфология искусства / М. Каган. – Ленинград : Искусство, 1972.
60. Кінезіологія танцю та складно-координованих видів спорту : навчально-методичний посібник / упорядник О. А. Плахотнюк. – Львів : Кафедра режисури та хореографії ЛНУ ім. І. Франка, 2017.
61. Колесниченко Ю. В. Українське намисто: десять українських танців (хореографічні твори з музичним додатком) : методичний посібник. – Вінниця : Нова Книга, 2014. – 272 с.
62. Копець Л. Психологія особистості. Навчальний посібник (2 вид.). – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008.

63. Кривохижа А. М. Ятранські весняні ігри / Хореографічна композиція. – Київ: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 48 с.
64. Кулка И. Психология искусства / И. Кулка. – Харьков, Гуманитарный Центр, 2014.
65. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія / В. Кушніренко. – К. : Центр учбової літератури, 2010.
66. Легка І.П. Польський народно-сценічний танець: Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів спеціальності хореографія. – Рівне: РДГУ, 2006. – 43 с.
67. Литвиненко В.А. Зразки народної хореографії: Підручник. 2-е вид. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 468 с.
68. Локацька вуйна: Вокально-хореографічні, ігри, обрядові дійства, танцювальні мелодій, українські народні пісні у записах Миколи Полятикіна і Ярослава Матулька. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2006. – 196 с.
69. Лопухов А.В., Ширяев А. В., Бочаров А. И. Основы характерного танца. 3-е изд., стер. – Санкт-Петербург : Лань, Планета музыки, 2007. – 344 с.
70. Луців Є. М. Бойове мистецтво гуцулів. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 232 с.
71. М'ясоїд П. Загальна психологія : навч. посібник / П. М'ясоїд. - 2-е вид., доп. – К. : Вища школа, 2001.
72. Макарчук С. А. Історико-етнографічні райони України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 352 с., 53 іл.
73. Мартиненко О. В. Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом (дошкільний вік). – Бердянськ : БДПУ, 2014. – 301 с.
74. Мартиненко О.В. Методика роботи з дітьми старшого дошкільного віку. / Олена Володимирівна Мартиненко. – Бердянськ : Видавець Трачук О.В., 2010. – 156 с.
75. Мартиненко О.В. Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом : навчальний посібник. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – 232 с.
76. Марущак В.С., Марко Ю. М. Успадкування локальних традицій хореографічного фольклору Північної Буковини. Буковинські чоловічі народні танці "Гопак", "Козак": Методичні рекомендації. – Чернівці, 2005. – 36 с.
77. Марценюк В. П. Викладання українського народно-сценічного танцю в мистецьких школах. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 96 с.
78. Методика викладання українського народного-сценічного танцю. Вправи біля станка для студентів III курсу вищих навчальних закладів спеціальності хореографія / Упор.: Годовський В. М., Гордєєв В. А., Піддубник В. М., Шевчук О. І. – Рівне: РДГУ, 2004. – 35 с.
79. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник / С. В. Шалапа, Н. М. Корисько. – Ч. 1. – Київ : НАКККІМ, 2015. – 220 с.
80. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник / С. В. Шалапа, Н. М. Корисько. – Ч. 2. – Київ : НАКККІМ, 2015. – 252 с.
81. Методичний поради́ник з позашкільної освіти та виховання творчої молоді. – Львів: Край, 2009. – 304 с.
82. Методичний путівник керівника гуртка сучасної школи та позашкільля (Частина 1) / уклад. С. Б. Пітко – Львів : ЛОППО, 2019. – 35 с.
83. Миловзорова М. Анатомия и физиология человека. – М. : Медицина, 1972. – 232 с.
84. Навчальні програм з хореографічного мистецтва для позашкільних навчальних закладів зб. програм / уклад. Вартовник В.О. – Львів : СПОЛОМ, 2013. – 140 с.
85. Навчальні програми для позашкільних навчальних закладів / упоряд. О. А. Артеменко, О. О. Колонькова, А. П. Тараканова. – К. : Шкільний світ, 2012. – 128 с.
86. Нагачевский А. Побутові танці канадських українців. – Київ: Родовід, 2001. – 190 с.
87. Народна хореографія Тернопільщини: Посібник для керівників хореографічних гуртків / упоряд. І. В. Козловський – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 40 с.

88. Народні танці Волині і Волинського Полісся у записах Миколи Полятика. Мистецьке видання / Ред. В. Гребенюк, М. Богуш, С. Цариць. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2005. – 108 с.
89. Орієнтовні навчальні програми та методичні рекомендації з хореографії (з досвіду роботи школи народного танцю „Серпанок” Центру творчості дітей та юнацтва Галичини) / Автори В. Вартовник, Л. Архангельська, Н. Бондарчук, О. Копильчаки, О. Тузьяк. – Львів: Край, 2008. – 172 с.
90. Орієнтовні навчальні програми та методичні рекомендації з класичних та естрадних видів мистецтва / Методичний посібник. – Львів : Край, 2009. – 168 с.
91. Орієнтовні навчальні програми та методичні рекомендації зі спортивно-туристичної та фізкультурної роботи. Методичний посібник / В. Волков, О. Артеменко, Т. Білошицький, А. Таранова, Л. Демченко, О. Дуднікова, О. Плахотнюк, О. Єсіпова, О. Колб, Р. Гоголь, Л. Осадців, Ю. Борейко. – Львів : ЦТДЮГ, 2014. – 320 с.
92. Орієнтовні навчальні програми та методичні рекомендації педагогів та методистів відділу театрального мистецтва та хореографії ЦТДЮГ / метод. посіб. В. Собецький, Г. Капраль, М. Романів, Л. Бабенкова, В. Соломіна, Н. Парфенюк, М. Семьонова, Л. Бардачевська. – Львів : Край, 2008. – 192 с.
93. Панок В. Основи практичної психології : підручник / В. Панок, Т. Титаренко та ін. – К. : Либідь, 2003.
94. Партико Т. Загальна психологія. Академічний курс / Т. Партико. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
95. Петров К. Български народни танци. От североизточна България (Добруджа). – Варна : Славена, 1993. – 358 с.
96. Петров К. Български народни танци. От Тракия. – Варна : Славена, 2009. – 256 с.
97. Петров К. Български народни танци. От югозападна България (Пирин). – Варна : Славена, 2008. – 358 с.
98. Плахотнюк О. А. Основи хореографії / Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівня акредитації. Спеціалізація "Видовищно-театральні заходи". – Київ : Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006 – 24 с.
99. Плахотнюк О. А. Основи хореографії / Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівня акредитації. Спеціалізація "Народне пісенне мистецтво". – Київ : Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006 – 20 с.
100. Погребняк М. М. Фольклорний танець Полтавщини у авторській сценічній обробці балетмейстерів країни: конспект лекцій / М. Погребняк, А. Серов. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. – 92 с.
101. Позашкільня. Комплекс програм мистецького спрямування / упоряд. О. А. Комаровська, О. О. Колонькова, О. В. Калюжна. – Київ : Шк. світ, 2013. – 64 с.
102. Позашкільня освіта (збірник матеріалів). – Львів, 2006. – 143 с.
103. Полятикін М. А. Народні танці Волині і Волинського Полісся. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – 102 с.
104. Польки. Народні танцювальні мелодії та танці. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Навчально-методичного центру культури Волині, Редакційно-видавничий відділ Волинського національного університету імені Лесі Українки, 2011. – 148 с.
105. Практичний урок з дисципліни «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» для студентів II курсу спеціалізації «Народна хореографія» / Упоряд. І. П. Легка. – Рівне: РДГУ, 2008. – 32 с.
106. Програми факультативних курсів та курсів за вибором для спеціальних загальноосвітніх шкіл музичного профілю / Упоряд. О. В. Корнілова, О. В. Гайдамака. – Харків: Видавництво «Ранок», 2009. – 192 с.
107. Програми школи народного танцю Рівненського міського Палацу дітей та молоді / Укладачі Баюк О. Ю., Бунь Б. С., Віюк Н. В., Груньова Л. П., Матушок І. В., Полякова Ю. І., Ризванюк О. О. – Рівне: Волинські обереги, 2003. – 68 с.

108. Психологія та педагогіка / Л. Колеснінченко, М. Артюшина, О. Котикова та ін.; за аг. ред. Л. А. Колеснінченко. – К. : КНЕУ, 2008.
109. Розвиток художньо-естетичного світогляду майбутніх учителів хореографії та основи інтегративного підходу : колективна монографія / Н.С. Кривунь, К. О. Ірдиненко, О. В. Мартиненко, О. А. Плахотнюк, Л. М. Савчин, [та ін.] / за заг. ред. О. В. Мартиненко. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. – 256 с.
110. Роль сприйняття мистецтва у формуванні особистості та суспільного етосу = Rola odbioru sztuki w formacji osoby a etos społeczny – Львів, Rzeszow, 2014. – 208 с.
111. Ростовська Ю. Методика викладання хореографії шкільних та позашкільних закладах: навч. посіб. / Ю. Ростовська. – Нижин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 230 с.
112. Ростовська Ю. Формування педагогічних переконань майбутніх учителів хореографії : монографія / Ю. Ростовська. – Нижин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 106 с.
113. Русинка І. Психологія : навч. посібник / І. Русинка. - К. : Знання, 2007.
114. Русул І.В. Русул М. І. За кулісами театру танцю «В гостях у казки». – Кіровоград : Центрально-Укр. видавництво, 2007. – 232 с.
115. Савчин Л.М., Годовський В.М. Методика роботи з хореографічним колективом: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Хореографія». – Рівне: Овід, 2012. – 352 с.
116. Савчин М. Вікова психологія / М. Савчин, Л. Василенко. – К. : Академ-видав, 2011
117. Семенова А. Основи психології і педагогіки : навч. посібник / А. Семенова, Р. Гурін, Т. Осипова. – К. : Знання, 2006.
118. Сердюк Т.І. Художньо-естетична школа майбутніх учителів хореографії – формування досвіду. – Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2014. – 273 с.
119. Сидоренко П. Анатомія та фізіологія людини / П. Сидоренко, Г. Бодаренко, С. Куц. – К. : Медицина, 2009.
120. Слобожан В. П. Хореографія дошкільнят: методика організації навчально-тренувальних знань. – Львів : ЦТДЮГ, 2013 – 76 с. ; іл.
121. Солощенко В. М. Розвиток хореографічної освіти в німецькомовних країнах (XX – початку XXI ст.) / В. М. Солощенко, І. О. Ткаченко. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2019. – 192 с.
122. Стасько Б. Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2004. – 312 с.
123. Стуколкіна Н. Четыре экзерсиса. Уроки характерного танца. – М.: Всероссийское театральное общество, 1972. – 448 с.
124. Тараканова А. П. Танцюйте з нами. Навчально-методичний посібник для вчителів хореографії (1–4 кл) і керівників хореографічних гуртків (початковий рівень) загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 160 с.
125. Теорія і практика викладання фахових дисциплін : Збірник науково-методичних праць кафедри народної хореографії КНУКіМ. – Київ : ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2014 . – 216 с.
126. Теорія та методика викладання українського народно-сценічного танцю: Методична розробка / Авт. А. М. Годовський, І. Ю. Аксьонова, О. Б. Аксьонов. – Рівне: РДГУ, 2003. – 26 с.
127. У вихорі танцю : методичний посібник / А. Коротков, В. Похиленко, В. Короткова, та ін. – Кіровоград, 2014. – 192 с.
128. Удовіченко В. Хореографія в дошкільному навчальному закладі. Парціальна програма / В. Удовіченко, Т. Сиротенко, Н. Кугаєнко. – Харків : Ранок, 2014. – 80 с.
129. Український танець та зразки танцювального фольклору: Методична розробка практичних уроків для студентів II курсу відділення хореографія / Упор.: В. М. Годовський, Горбачу Р. Л., Нестерук О. І. – Рівне: РДГУ, 2001. – 32 с.
130. Уроки народно-сценічного танцю (вправи біля станка): методичні рекомендації для студентів I курсу відділення сучасної та бальної хореографії / Авт. А. М. Годовський, І. Ю. Аксьонова, О. Б. Аксьонов. – Рівне: РДГУ, 2003. – 48 с.

131. Фридман Л. М., Кулагина И. Ю. Психологический справочник учителя / Л. Фридман, И. Кулагина. – Москва : Просвещение, 1991.
132. Хаас Ж. Анатомия танца / Ж. Хаас. – Минск : Попурри, 2011.
133. Хореографічно-педагогічна освіта: теорія і практика : монографія / Г. Ніколаї, Д. Бермудес, Ю. Горських та ін. [за заг. ред. д-ра пед. наук Г. Ніколаї]. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2017. – 592 с.
134. Хореографія народних свят та обрядів: Програма для училищ культури, спеціалізація "Хореографія" / Уклад. Н. Н Гордієнко. – Київ, 1993. – 8 с.
135. Чуперчук Я. М., Сидоренко П. В. Голубка: Бібліотека художньої самодіяльності № 24. – Київ: Мистецтво, 1972. – 216 с.
136. Чурко Ю.М. Белоруский хореографический фольклор. – Минск : Вышэйшая школа, 1990. – 415 с.
137. Швай Р. Психологія та педагогіка творчості / Р. Швай. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014 р.
138. Шевчук А. С. Дитяча хореографія : навч.-метод. посібник / А. С. Шевчук. – 3-те вид. зі змін. та доповн. – Тернопіль : Мандрівець, 2016. – 288 с.
139. Шевчук А. Українські музично-хореографічні традиції як засіб музично-рухового розвитку старших дошкільників / А. Шевчук. – Фастів : Поліфаст, 2005.

ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ

Зміст виконання педагогічної складової до індивідуального завдання

Організація навчального процесу (за фахом) у вищій школі

Під час магістерської практики студенти самостійно планують й проводять навчальні заняття (лекцію, семінарське, практичне, лабораторне заняття) з освітніх, фахових курсів.

Проводячи навчальне заняття (лекцію, семінарське, практичне заняття) студент виконує такі дії:

- визначає мету навчального процесу як кінцевого результату, якого бажає досягнути викладач та студенти; окреслює систему завдань на кожне навчальне заняття відповідно до мети, що охоплюють конкретні знання, уміння, навички, досвід, які набувають студенти тощо;
- відбирає зміст навчального матеріалу для кожного заняття, зокрема – знання, поняття, факти, теорії, проблеми, актуальні для життя, професійної діяльності студентів;
- застосовує систему стимулів для розвитку позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів відповідно до їхніх потреб, інтересів (кожна дія викладача може бути стимулом; найкращими стимулами для розвитку інтересів, задоволення потреб студентів є застосування актуальної інформації, пов'язаної з життєвим досвідом, планами студентів, їхньою майбутньою професійною діяльністю, залучення їх до активної, інтерактивної діяльності, створення продуктивного, психологічно-комфортного освітнього середовища, визнання значущості особистості студента тощо);
- організовує навчально-пізнавальну діяльність студентів як вияв їхньої активності, власного пошуку, мислення; як міжособистісне спілкування, обмін думками, спільне прийняття рішень, вияв особистісного ставлення до змісту цього процесу; з цією метою застосовує активні й інтерактивні методи навчання, індивідуальні, групові, парні, колективні форми діяльності студентів;
- регулює процес навчання студентів шляхом передавання й отримання від них зворотного зв'язку, аналізу їхніх знань, умінь, особистих суджень, думок, рефлексій тощо, а також висловлює оцінні судження про їхню діяльність, успіхи;
- оцінює кінцеві результати, досягнення студентів, посиляючись на конкретні критерії, аргументи.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

І. Загальні відомості

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні *лекція* є важливою ланкою, доцільною формою організації навчання у вищому навчальному закладі. Її загальне призначення –

формування у студентів орієнтовної основи для оволодіння знаннями, вміннями, навичками, їх позитивного ставлення до життєвих реалій, що вивчаються, смаку до науки і дослідницької діяльності. Слово «лекція» у перекладі з латинської мови означає “lectio” – читання, а лектор – “lector”, читець. Лекція активно застосовувалася в середньовічних університетах у формі читання й коментування викладачем тексту книг. В історії розвитку вона стала важливою формою словесного, особистісного впливу викладача, оратора на людину.

У науковій, психолого-педагогічній літературі існує багато аргументів щодо пасивного характеру лекції як форми організації навчання. Зазначено, що лекція:

- привчає студентів сприймати готові думки, гальмує їхнє самостійне, творче мислення;
- змушує студентів займати позицію об’єкта навчального процесу;
- гальмує їхню активність, розвиток внутрішньої мотивації навчання, оскільки студенти позбавлені можливості самостійного пошуку, відкриття істин, критичного аналізу;
- регламентована в часі, тому наукова, навчальна інформація подається у визначеному, обмеженому обсязі;
- спроможна задіяти, захопити тільки деяку частину слухачів, адже рівень їхнього розвитку, інтереси, потреби, ціннісні орієнтації, індивідуальні здібності тощо є відмінні;
- обмежує можливості викладача щодо перетворення аудиторії студентів у єдиний колектив, спільноту.

Отож поряд з лекцією повинні застосовуватися інші форми організації навчання: семінарські, практичні, лабораторні заняття, тренінги та інші організаційно-методичні форми, що активізують самостійну, творчу пошуково-дослідницьку діяльність студентів. Проте повна відмова від лекцій порушує науковий рівень, цілеспрямований, системний характер організації навчального процесу, обмежує можливості позитивного особистісного впливу викладача на внутрішній світ, поведінку студентів.

Доцільність і необхідність лекції як важливої форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти зумовлена такими причинами:

- лекція іноді є основним джерелом наукової, навчальної інформації у зв’язку з відсутністю необхідних підручників і посібників;
- викладач повідомляє сучасну наукову інформацію, результати останніх досліджень, що не знайшли висвітлення у підручниках і посібниках;
- у змісті лекції викладач має змогу використати результати власних спостережень, досліджень, а також і своїх колег;
- існують різноманітні наукові концепції, підходи до трактування сутності явищ, понять, що можуть бути доступно і стисло висвітлені викладачем;
- деякі факти, теорії, концепції неоднозначно, суперечливо або складно обґрунтовуються в науковій літературі і потребують дохідливого пояснення лектором;
- під час лекції викладач має змогу здійснювати вплив на формування ціннісних орієнтацій студентів, розкривати у змісті не лише наукові поняття, положення, але й світоглядні, моральні, етичні ідеї та норми.

Позитивні сторони лекції будуть підсилені, а слабкі зменшені, за умови, якщо викладач:

- взаємодіє, спілкується зі студентами як рівноправними партнерами, суб’єктами спільної навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулює активність студентів, розвиток їхнього критичного, творчого мислення шляхом постановки проблемних питань, залучення їх до дискусії, діалогу, висловлювання власних міркувань;
- регулює увагу студентів, спонукає їх до слідкування за власною думкою;
- не критикує судження слухачів, а лише здійснює відгук на їхні міркування, спирається на них під час викладу змісту;
- висловлює власні точки зору, виявляє своє захоплення відповідною темою, галуззю науки;

- постійно здійснює зворотній зв'язок, слідкує за динамікою емоцій студентів, перевіряє рівень розуміння, осмислення ними навчальної інформації.

II. Вимоги до проведення лекції:

- створення психологічно-комфортної атмосфери взаємодії зі студентами, атмосфери співробітництва та спільного міркування;
- дотримання лектором педагогічного такту, вияв уважного, позитивного ставлення до студентів;
- науковість та інформативність викладання, застосування сучасних наукових підходів;
- доказовість, аргументованість викладу основних положень;
- логічність, послідовність, системність висвітлення змісту навчальної інформації;
- доступність, ясність, чіткість пояснення, інтерпретації наукових положень;
- включення у зміст актуальних соціальних, моральних проблем, інформації, значущої для професійної діяльності, особистісного розвитку студентів;
- активізації мислення студентів, опора на їхній життєвий досвід;
- емоційність викладу навчального матеріалу;
- застосування аудіовізуальних засобів, дидактичних матеріалів.

III. Структура лекції

Процес організації лекцій складається з трьох частин:

- вступна
- основна
- заключна

У *вступній* частині викладач:

- встановлює контакт з аудиторією: вибір пластичної пози, доброзичливої міміки, жестів, відкритості до аудиторії, середнього рівня мускульної мобілізації; позбуття просторових, термінологічних бар'єрів; показ особистого позитивного психо-емоційного стану і готовності до взаємодії; встановлення позиції «Ми»;
- налагоджує зв'язок із пройденим навчальним матеріалом і новою інформацією, визначає її місце у системі тем, розділів навчального курсу; прогнозує її подальший розгляд;
- повідомляє тему лекції, створює у студентів позитивну установку на її вивчення;
- визначає основні питання, що будуть розглядатися під час лекції; повідомляє і дає коротку характеристику основної рекомендованої літератури;
- захоплює увагу студентів шляхом творчого поєднання різноманітних методичних прийомів: коротка емоційна розповідь про реальні події, історії з власного життя, цікаві факти тощо; виявлення новизни навчальної інформації (показ таких сторін, що перевищує очікування студентів); показ викладачем власного інтересу до теми, переживань, думок.

Вступна частина не повинна займати багато часу – лише 5–6-хв. Але від початку залежить подальший хід лекції. Головне завдання викладача на цьому етапі – залучення самих студентів до лекції, психологічна підготовка їх до сприймання основного навчального матеріалу. Зазначені етапи вступної частини є взаємопов'язані; дотримуватися їх варто в довільній формі; деякі з них діють одночасно.

Основна частина лекції тісно поєднана з вступною. Перехід до неї іноді є непомітним для студентів. Для організації активного сприймання ними нової навчальної інформації викладач може:

- поставити питання, на яке немає готової відповіді, але яке загострює увагу;
- запросити студентів до повідомлення своїх міркувань щодо конкретних ідей;
- зробити екскурс в історію розвитку явищ, понять, що розглядаються на лекції;
- шляхом методу мозкової атаки (брейнстормінгу) стимулювати студентів до обміну ідеями щодо визначеної викладачем проблеми.

Основна частина лекції є найбільш відповідальною і тривалішою у часі. В цій частині викладач висвітлює зазначені на початку лекції питання, обґрунтовує необхідні теоретичні положення. Відповідно до сутності кожного питання викладач обирає доцільні методи,

прийоми у єдності з необхідною формою викладу. Варто, щоби шлях висвітлення кожного питання був відмінним і зумовлював своєрідний стиль діяльності і поведінки педагога. Не зважаючи на деякі відмінності, схема і вимоги до розгляду питань, що відповідають загальноприйнятим вимогам до лекції є однаковими. Протягом основної частини викладач використовує такі ідеї:

- у процесі організації сприймання студентів спрямовує розвиток їхніх уявлень на виокремлення суттєвих (критеріальних) ознак явища, поняття;
- постійно дбає про адекватне розуміння слухачами навчальної інформації шляхом пояснення, інтерпретації суттєвих ознак явища, розгляду їх у різних виявах, для цього застосовує різноманітні варіанти поєднання методів, прийомів формування мислительних дій студентів (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, порівняння, розрізнення, узагальнення тощо);
- постійно контролює рівень розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу шляхом візуального контакту з аудиторією, постановки питань: «Ваша думка?», «А чому...?», «Що краще...?»;
- у процесі висвітлення кожного питання розмірковує разом зі студентами про його об'єктивну і суб'єктивну значущість, зв'язок з професійною і практичною діяльністю;
- визначає різні альтернативні підходи, теорії розгляду понять, явищ, спонукає студентів до самостійної оцінки, вибору цих підходів;
- слідкує за логікою власного викладу, обґрунтування положень, міркування, мовлення; застосовує різні методи логічної побудови змісту навчальної інформації (індукції, дедукції), дбає про системність, послідовність, наступність у висвітленні; кожне положення аргументує, підтверджує;
- стимулює активне слухання та участь студентів в оволодінні знаннями, залучає їх до обговорення теоретичних положень, ідей, актуалізації власного життєвого досвіду;
- постійно підтримує психологічно-комфортну атмосферу під час лекції, контакт зі студентами: уникає жорсткого контролю, проте підтримує порядок; відгукується на висловлення студентів, їхні питання; показує розуміння внутрішнього стану студентів; спостерігає за усіма змінами в аудиторії, зауважує тільки ті моменти, які негативно впливають на увагу, активність, емоції, поведінку студентів;
- підтримує і розвиває інтерес студентів до навчального матеріалу, позитивну мотивацію процесу пізнання, пошуку.

Заключна частина лекції є не менш важливою. Це є останній акорд у виконанні діяльності. Не вдале закінчення лекції здатне погасити позитивні враження, емоції студентів, отримані студентами протягом лекції. У цій частині педагогу доцільно бути особливо обережним. Втома студентів, які втрачають увагу, поглядають на годинники, починають вести розмови, а також виснаження викладача можуть викликати втрату ним контролю над слухачами або самоконтролю. Тому викладач іноді закінчує лекцію без загальної оцінки, процесу висновків і підсумків щодо обговореної навчальної інформації, виокремлення провідних ідей, знань. Окрім цього, лекцію необхідно завершити на такому ж мажорному, оптимістичному рівні, із такою ж енергією, як і на початку.

У **заклучній частині** педагог:

- здійснює логічні, лаконічні висновки про основні поняття, положення, теорії, що розглядалися;
- нагадує про семінарські заняття, визначає характер обговорення та аналізу висвітлених ідей на цьому занятті, прагне не завантажувати студентів великим обсягом інформації;
- дає студентам можливість висловитися щодо лекції, явищ, що вивчалися, поставити питання;
- коротко повідомляє проблеми, що будуть розглядатися у наступній лекції у взаємозв'язку з висвітленими, створює позитивні очікування щодо наступної зустрічі;
- дякує студентам за увагу і прощається з аудиторією.

IV. Підготовка викладача до проведення лекції

Підготовка лекції – це напружена, складна, відповідальна діяльність викладача, що потребує значної концентрації зусиль і вияву майстерності. Цей процес вимагає тривалого часу і передбачає не тільки написання тексту лекції, але й:

- психологічну підготовку педагога до її проведення;
- глибоке осмислення мети лекції, сутності головних положень, ідей;
- «внутрішнє переживання» її змісту;
- вироблення педагогом власних переконань у його значущості, впевненості у своїх знаннях;
- оволодіння майстерністю виступу і взаємодії з аудиторією.

Процес підготовки лекції складається з таких етапів:

- визначення теми, її місця в навчальному курсі, зв'язку з попередніми і наступними темами; коротке, чітке, лаконічне формування теми;
- постановка та осмислення мети лекції як очікуваних результатів, яких бажає досягнути лектор (формування наукових понять, знань, оволодіння принципами, орієнтирами виконання дій тощо);
- виокремлення основних питань, головної ідеї, що пронизує усю лекцію, осмислення задуму лекції;
- опрацювання необхідної науково-теоретичної літератури, навчально-методичних посібників, сучасних наукових досліджень;
- визначення обсягу навчальної інформації, зокрема обсягу матеріалу з кожного питання, відбір доцільної і важливої наукової і навчальної інформації;
- складання плану лекції;
- мисленнє уявлення конкретної студентської аудиторії, для якої готується лекція, характерних особливостей студентів відповідного курсу, усвідомлення специфіки їхнього фаху, своєрідності поведінки під час лекції, кількості людей в аудиторії;
- структурування змісту навчальної інформації за питаннями, дотримання логіки, послідовності, системності, продумування питань для дискусії, діалогу, аргументів для доказу тверджень, прикладів з практичної діяльності із врахуванням фаху і специфіки студентської аудиторії, відбір доцільних методів, прийомів;
- мисленнє проговорення, осмислення змісту навчальної інформації з різних точок зору, усвідомлення власного розуміння навчального матеріалу;
- підбір і підготовка наочного матеріалу;
- написання повного тексту лекції із використанням чітких визначень і формулювань;
- усне проголошення змісту лекції (особливо для викладачів-початківців) або окремих фрагментів; вироблення, коректування моделі, стилю, манер ораторського виступу і взаємодії зі студентами.

V. Методичні поради студентам-практикантам щодо проведення лекції

Майстерність організації лекції формується у процесі набуття викладачем педагогічного досвіду. Однак деякі поради у цьому напрямі допоможуть студентам уникнути суттєвих помилок і досягнути успіху в початкових спробах.

- Сумлінна, відповідальна підготовка лекції – умова успішного, ефективного її проведення. Текст лекції доцільно не вивчити, а глибоко осмислити, пережити, компетентно оволодіти основними положеннями, ідеями.
- Читання лекції за конспектом є шкідливим як для викладача, так і для студента. У такому випадку він неспроможний налагодити і підтримувати контакт з аудиторією, здійснювати виховний, емоційний вплив на студентів, отримувати зворотний зв'язок від них і вносити корективи в процес організації лекції. Звертатися до конспекту необхідно для дотримання структури лекції, формулювання теоретичних визначень, положень, а також посилення на джерела інформації тощо.
- Недоцільно передавати зміст навчального підручника, посібника під час лекції, інакше можна позбавити студентів можливості самостійно працювати. Важливо застосовувати цікаві факти, нові підходи, концепції, що не набули поширення в науковій літературі.

- За обмежений час лекції неможливо розкрити повний об'єм науково-навчального матеріалу з конкретної теми і це не є завданням викладача. Його мета під час лекції – спрямувати увагу студентів на провідні ідеї, положення, сформувані у них наукові поняття, судження, скерувати їх у напрямі вироблення власних поглядів, концепцій.

- Перевантаження змісту лекції науковими термінами, фактами, категоріями розпорошує увагу слухачів, швидко втомлює їх і зумовлює здійснювати записи у конспекті автоматично. Значна кількість нової інформації ускладнює розуміння студентами сутності явищ, положень, знижує позитивну мотивацію навчання. Недостатня інформативність лекції також небезпечна: викликає сум, нудьгу у студентів, спонукає займатися посторонніми справами.

- Без інтересу студентів до змісту навчального матеріалу лекція втрачає свою ефективність.

Для формування позитивного ставлення до змісту **необхідно:**

- розглядати проблеми актуальні для фахової діяльності студентів, їхнього життя;
- висвітлювати положення, ідеї, що сприяють самопізнанню, самовдосконаленню студентів;
- застосовувати парадоксальні факти, виявляти невідповідності у теорії і практиці;
- знаходити зв'язок між змістом і життєвим досвідом студентів;
- виявляти в явищах, теоретичних постулатах ті сторони, які дивують, вражають студентів;
- застосовувати історичні аспекти наукових знань (біографічні факти із життя вчених, історичні моменти наукових відкриттів, досліджень тощо);
- розглядати наукові концепції, теорії через призму дискусій вчених, сучасних досліджень, особистого бачення проблеми;
- переконувати у важливості конкретних наукових знань, виявляти їхню світоглядну, моральну цінність;
- застосовувати гумор, жартівливі історії у процесі викладу.

Необдумані питання для дискусій, діалогу зі студентами, стимулювання їхньої активності можуть бути педагогічно недоцільними. Постановка цих питань, насамперед, потрібна для залучення студентів до співпраці з викладачем з метою розгляду, висвітлення наукових положень. Деякі питання необхідно ставити студентам для перевірки рівня розуміння ними навчального матеріалу, вияву їхніх життєвих уявлень, очікувань.

Варто використовувати імпровізацію під час лекції, але це не означає – говорити щонебудь без сенсу і мети. Імпровізація необхідна для розвитку міркування студентів, опори на їхню думку та розгортання цієї думки у напрямі завдань лекції.

Важливим для педагога є не тільки що сказати, але й як сказати. Емоційність викладу залежить саме від культури мовлення. Воно повинно бути образним (наявність метафор, порівнянь, фразеологізмів, синонімів тощо), літературним, позбавлених русизмів, побутових слів. Через інтонацію викладач може виокремлювати важливі положення, думку, яку хоче донести студентам. Речення бажано будувати таким шляхом, щоб студенти почули і зрозуміли контекст і сенс висловлювань. Одну і ту ж саму думку іноді варто проговорити різними словами, застосувати відмінні структури речень.

Дикція педагога повинна бути виразною, чіткою, зрозумілою. Говорити доцільно голосно, періодично змінюючи його тембр для концентрації уваги студентів, виокремлення необхідних ідей, показу педагогом власного ставлення до змісту, його емоцій, коли це необхідно.

Дихання під час лекції потребує регулювання, застосування доцільних пауз, ритмічного застосування вдихів і видихів.

Від темпу лекції значною мірою залежить увага, сприймання, розуміння, активність, поведінка студентів. Його також слід цілеспрямовано регулювати. Повільний темп викладу застосовується для запису студентами інформації, її осмислення, акцентування викладачем уваги слухачів на суттєві, критеріальні ознаки явищ, значущі положення. Для першокурсників темп лекції також повинен бути дещо повільним (менше ніж 50-60 слів в хвилину). Для

старших курсів швидкість мовлення повинна зростати. Загалом варто обирати середній темп, лекцію не можна перетворювати у диктування змісту.

Ефективність лекції значною мірою залежить від емоційного стану викладача, психічної готовності до її проведення. Незалежно від настрою педагог приходить в аудиторію привітним, радісним, орієнтованим на працю. Навіть якщо у нього негативне самопочуття, відсутнє бажання взаємодіяти зі студентами саморегуляція свого стану перед тим, як відкрити двері аудиторії, є обов'язковою. Створення позитивної установки на ефективне проведення лекції є важливим засобом успіху.

Майстерність лектора визначається його вмінням виявляти педагогічний такт, повагу до студентів, толерантність. Без контролю імпульсивності емоцій неможливо досягнути цілеспрямованого керівництва процесом. Педагог не має права виявляти гнів, бурхливе роздратування, вдаватися до криків. Проте він повинен бути щирим перед студентами, здійснювати контроль за порядком, дисципліною під час лекції. Він може виявити своє обурення, але оцінюючи не особистість студента, а конкретну ситуацію.

Педагог не стане авторитетним для студентів, якщо він ігнорує їхню поведінку, дисципліну під час лекції. Не можна бути байдужим до студентів, які не працюють в аудиторії (читають газети, займаються іншими справами, тихенько розмовляють тощо). Замість критики, пригнічення особистості таких студентів доцільно ненав'язливо залучати їх до участі в обговоренні питань, повідомлення власних міркувань, тобто не давати їм можливості бути відсутнім під час лекції.

Важливо пам'ятати, що сучасний студент прагне спілкуватися з таким педагогом, який володіє культурою поведінки, поважає студентів, розуміє їхні самопочуття, є відкритим до їхніх думок. Водночас він повинен бути найсправжнім вченим, розумним співбесідником, компетентним фахівцем, впевненим у своїх силах, вимогливим до себе і до студентів.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ЛЕКЦІЇ

1. Зміст лекції: науковість, відповідність сучасному рівню розвитку науки. Ідейна спрямованість – відбір змісту матеріалу, що викладається, висвітлення його з певних філософських позицій, визначення головних ідей світосприймального характеру, питання методології науки, зіставлення різноманітних концепцій. Активізація мислення, висунення проблемних питань, показ суперечностей упродовж лекції, ознайомлення з історією наукового пошуку, визначення проблем для значущості матеріалу та його застосування в майбутній спеціальності – професійна спрямованість. Наявність матеріалу, якого немає в підручниках. Пояснення найбільш складних питань. Наявність завдань для самостійного відпрацювання матеріалу, зв'язків із попередніми лекціями, розділами курсу, внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків.

2. Методика читання лекцій: чітка структура лекції, логіка викладу, повідомлення літератури до теми або до всього курсу. Доступність, аргументованість. Виокремлення головного у матеріалі та висновках. Використання деяких прийомів закріплення – повторення, запитання на перевірку розуміння, засвоєння, підведення підсумків. Використання ТЗН (у разі необхідності), застосування лектором опорних матеріалів (текст, конспект, окремі записи, відсутність опорних записів тощо).

3. Керівництво роботою студентів: Допомога у веденні записів (зміна темпу: уповільнений темп за умов важливості виділення матеріалу), використання прийомів підтримки уваги – цікаві приклади, риторичні запитання, жарти і т. ін. Спонування до запитань з боку студентів.

4. Особистість лектора: Знання предмету. Емоційність, голос, дикція. Якість, чіткість, забарвленість, грамотність мовлення. Зовнішній вигляд. Уміння триматися перед аудиторією. Уміння бачити та відчувати аудиторію, встановлювати з нею контакт.

5. Результати лекції: інформаційна цінність лекції. Виховний вплив. Досягнення дидактичних цілей.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

I. ПАМ'ЯТКА НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТАМ-ПРАКТИКАНТАМ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРУ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінар (від лат. "*seminarium*" – «розсадник», переносно – «школа») – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даного курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Отож, визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять, слід виходити з того, що:

- під час вивчення різних дисципліни студенти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.); знати галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;
- до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотного зв'язку, проблемність та ін.);
- у методиці проведення семінарських занять є певні особливості, зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;
- необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);
- дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань умінь та навичок студентів;
- важливим є також формування професійної культури і мислення;
- у процесі проведення семінарського заняття необхідно забезпечувати органічну єдність теоретичного і дослідницько-експериментального пізнання;
- семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними, практичними і лабораторними заняттями та самостійною роботою студентів.

Відмінною особливістю семінару як форми навчальних занять є:

- активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;
- викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм вірно будувати свої міркування;
- така навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття;
- якщо студенти не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (викладач задає питання, студенти відповідають на них).

Існує багато різновидностей семінарських занять, які відрізняються як за змістом, так і за формою організації роботи. У процесі проходження практики під час викладання тої чи іншої дисципліни рекомендується використовувати різні види семінарських занять, зокрема:

Таблиця 1. Види семінарських занять

Вид семінару	Його коротка характеристика
Семінари-бесіди	найпростіша форма семінару, побудована на основі <u>евристичної бесіди</u> (студенти дають відповіді на запитання, що мають проблемний характер і вимагають творчого, продуктивного мислення, як-от: “Чому ...?”, “Як Ви вважаєте...?”, “Чим можна пояснити... ?” тощо); <u>дискусія</u> (від лат. <i>розгляд, дослідження</i>) є вищим рівнем евристичної бесіди; найбільш поширеними і ефективними є: “ <i>круглий стіл</i> ”, <i>форум</i> , <i>дебати</i> , <i>симпозіум</i> (базуються на обміні думками між усіма учасниками, що привчає студентів самостійно мислити, сприяє розвитку аналітичних навичок, розвиває здатність до виваженої аргументації, обстоювання власної точки зору, адекватно оцінювати себе та поважати думки інших); може проводитися шляхом розгляду питань у вигляді невеликих <u>доповідей</u> студентів та подальшого <u>обговорення</u> учасниками семінару;
Наукові семінари	<ul style="list-style-type: none"> • характеризуються високим рівнем узагальнення знань, умінь, навичок; дидактичні цілі і завдання цього заняття реалізуються шляхом <u>заслуховування</u> і широкого <u>аналізу</u> звітів студентів про проведену науково-пошукову роботу; • проводяться у формі наукових конференцій; на них студенти виступають з доповідями, у яких висвітлюють результати виконаної ними науково-пошукової роботи, підготовки до студентських наукових конференцій тощо
З використанням ігрових ситуацій	проводяться у формі <u>пізнавальної гри</u> за типом телевізійних ігор (наприклад: “Що, де, коли?”, “Рейн-ринг”, “КВК” та ін.); ефективним різновидом є <u>рольові ігри</u> , що проводяться у формі <u>наукових конференцій</u> (на них студенти-доповідачі виступають у ролі <u>експертів</u> з того чи іншого питання; їхні доповіді рецензуються і оцінюються групою рецензентів – до 3-х чоловік); студенти, які незгідні з деякими положеннями, висвітленими у доповідях експертів, виступають у ролі опонентів; веде конференцію студент-головуючий, який надає слово усім учасникам гри, підводить підсумки після кожної доповіді, організовує обговорення тощо); різновидом рольових ігор є <u>прес-конференції</u> (студент, який виконує роль <u>прес-секретаря</u> веде конференцію; студенти-журналісти ставлять запитання експертам з проблем, що винесені на розгляд семінару)
Міжпредметні семінари	проводяться одним або різними викладачами; на них обговорюється навчальна інформація, яка є предметом вивчення декількох дисциплін.

Методика підготовки і проведення семінарських занять передбачає:

- повідомлення студентам теми, плану семінарського заняття та рекомендованої літератури (найкраще подати студентам інструктивну карту проведення семінарського заняття);

- опрацювання та осмислення теоретичного матеріалу відповідної теми відповідно до плану семінарського заняття та рекомендованої літератури;
- підготовку до обговорення питань *інформаційного* блоку у формі діалогу, дискусії, диспуту, конференцій тощо (за планом заняття);
- підготовку, проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються *традиційні* форми організації навчання (за вибором студента-практиканта), їх аналіз;
- підготовку та проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються *інноваційні* форми організації навчання (за вибором студента-практиканта);
- виконання *індивідуальних практичних завдань* різних рівнів (за вибором студента-практиканта);
- написання *рефератів* (з метою відпрацювання пропущених лекційних чи семінарських занять);
- виконання *завдань науково-пошукової роботи* (написання рефератів за тематикою проблемного характеру, розробку доповідей для публічного виступу, підготовку тестів, анкет, бесід, інтерв'ю тощо).

2. АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ:

- проаналізуйте тему заняття, подумайте над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;
- опрацюйте рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково конспектуйте і занотуйте прочитане, виписуйте те, що, на ваш погляд, сприятиме ефективному проведенню семінарського заняття;
- намагайтеся сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтуйте свої міркування;
- запишіть запитання, які виникли у вас під час підготовки до проведення семінарського заняття, зверніться за консультацією до викладача-методиста чи викладача кафедри педагогіки;
- складіть розгорнутий план-конспект проведення семінарського заняття, ретельно обдумуючи його етапи, структурні елементи, навчальні питання, що виносяться на розгляд, методи, прийоми та засоби навчання, за допомогою яких забезпечуватиметься навчально-пізнавальна діяльність студентів. Розгорнутий конспект семінарського заняття складається згідно вимог (титульна сторінка і зразок подається в додатках).

Таблиця 2. Структура семінарського заняття

Етапи	Характеристика
<i>Організаційна частина</i>	Мета – мобілізувати студентів до навчання; активізувати їхню увагу; створити робочу атмосферу для проведення заняття; містить привітання викладача зі студентами, виявлення відсутніх, перевірку підготовленості до заняття
<i>Мотивація та стимулювання навчальної діяльності</i>	Передбачає формування потреби вивчення конкретного навчального матеріалу, повідомлення теми, мети та завдань завдань. Мотивації сприяє чітке усвідомлення його мети, що полягає у досягненні кінцевого, запланованого результату спільної діяльності викладача й студентів
<i>Обговорення навчальних питань семінару</i>	Полягає в обговоренні й керуванні процесом розгляду основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення (див. табл. 1). Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації.
<i>Діагностика правильності засвоєння студентами знань</i>	Допомагає викладачеві та студентам з'ясувати причину нерозуміння певного елемента змісту навчальної інформації, невміння чи помилковості виконання інтелектуальної або практичної дії. Здійснюється за допомогою серії оперативних короточасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних), усних фронтальних опитувань, тренінгу тощо), з використанням комп'ютерної техніки
<i>Підбиття</i>	Передбачає коротке повідомлення про виконання запланованої мети,

підсумків заняття	завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто, мотивацію діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи)
Повідомлення домашнього завдання	Містить пояснення щодо змісту завдання, методики його виконання, передбачає його запис на дошці, а учнями – в щоденник

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Цілеспрямованість – висунення проблеми, намагання поєднати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.

2. Планування – виокремлення головних питань, пов'язаних з профілюючими дисциплінами, наявність новинок у списку літератури, тощо.

3. Організація семінару – уміння починати та підтримувати дискусію, конструктивний аналіз усіх відповідей студентів, наповненість навчального часу обговоренням проблем, поведінка самого викладача.

4. Стиль проведення семінару – пошквалений, з постановкою гострих питань, з дискусією або млявий, який не викликає інтересу.

5. Ставлення викладача до студентів – поважне, урівноважене, у міру вибагливе чи байдуже.

6. Ставлення студентів до викладача – поважне чи байдуже, критичне.

7. Управління групою – викладач швидко встановлює контакт з учасниками семінару, впевнено та вільно тримається, взаємодія з групою носить педагогічно доцільний характер та охоплює всіх студентів чи, навпаки, робить багато зауважень, розмовляє на підвищених тонах, спирається в роботі на декількох студентів, а інші залишаються пасивними.

8. Коментарі та висновки викладача – кваліфіковані, доказові, переконливі, чи, навпаки, некваліфіковані, неістотні, не містять у собі теоретичних зауважень.

ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ

Зміст виконання психологічного складової до індивідуального завдання

Завданням для студентів другого курсу освітнього рівня «Магістр», що проходять психолого-педагогічну практику у навчальних закладах III та IV рівнів акредитації (університети, інститути, академії, коледжі), є **Аналіз професійної компетентності викладача -практиканта**. Завдання базується на знаннях студентів, отриманих у процесі вивчення курсів «Психологія», «Загальна психологія» чи «Основи психології», «Соціальна психологія», «Педагогічна психологія», «Психологія вищої школи» на молодших курсах.

Алгоритм виконання завдання

1. Для виконання завдання оберіть колегу, заняття якого ви будете відвідувати та аналізувати. Для якісного написання **«Аналізу професійної компетентності викладача-практиканта»** рекомендуємо відвідати кілька пробних та залікових занять студента-практиканта.

2. Використовуючи запропоновану схему, охарактеризуйте професійну компетентність викладача-практиканта.

3. На основі даних, отриманих в результаті спостереження та аналізу педагогічної діяльності, виконайте завдання.

Вимоги до виконання аналізу професійної компетентності викладача-практиканта

Аналіз професійної компетентності викладача-практиканта – це індивідуальне психолого-педагогічне завдання, котре має продемонструвати рівень психологічних знань студента та здатність проаналізувати параметри професійної педагогічної компетентності студента-колеги на практиці: психологічні особливості його педагогічної діяльності та спілкування, особистісні якості, що впливають на успішність досягнення мети та взаємодії із групою в процесі викладання.

Робота має бути виконана *самостійно*. Зміст роботи повинен відповідати заданій проблематиці.

Текст повинен відображати суть питання, висвітлювати усі його можливі аспекти, тобто повинен містити відомості про викладача-практиканта, дані про його психологічні якості та

психологічні особливості його педагогічної діяльності, а також висновки та рекомендації щодо подальшого розвитку психологічної складової педагогічної компетентності. Ці дані обов'язково мають бути проілюстровані конкретними *прикладми*, отриманими в результаті спостереження за викладачем та групою в ході проведення ним навчального заняття.

Структура роботи повинна бути чіткою та логічною, обов'язково містити додатки (схему аналізу професійної компетентності викладача-практиканта).

Аналіз професійної компетентності викладача-практиканта має містити:

1. Титульний лист, у якому обов'язково вказано прізвище, ім'я, по батькові студента, який проходить практику, факультет та кафедра, на яких він навчається, місце та час проходження практики, дані про викладача-практиканта, на якого складена характеристика (прізвище, ім'я, по батькові; тема та час проведення заняття, яке аналізується), ППБ викладача від кафедри психології, який перевіряє роботу (див. додаток 8).

2. Змістовну частину психолого-педагогічної характеристики, яка охоплює спостереження за педагогічною діяльністю викладача-практиканта на занятті та аналіз виявлених психологічних особливостей професійної компетентності колеги. Обсяг змістовної частини – 2–3 сторінки.

3. Висновки та рекомендації. Висновки можуть містити узагальнений психологічний портрет колеги-практиканта як викладача вищої школи, характеристику його подальшої навчальної та життєвої перспективи, загальне враження студента про хід виконання завдання, зокрема труднощі з якими він зіткнувся. На основі складеного аналізу професійної компетентності викладача-практиканта студент може розробити рекомендації для колеги щодо розвитку його педагогічної компетентності та можливостей подальшої педагогічної діяльності.

Обсяг роботи – від трьох до п'яти сторінок друкованого тексту (формат А-4, кегль 14, інтервал 1,5).

Робота повинна бути виконана *згідно вимог українського правопису* (граматично та пунктуаційно вірно). *Оформлення* роботи має відповідати усім вимогам щодо оформлення студентських наукових робіт.

Визначте загальну суму балів за схемою, що свідчитиме про відповідний рівень професійної компетентності викладача-практиканта:

К 15–45 балів – неприпустимий рівень;

К 46–75 балів – критичний рівень;

К 76–120 балів – середній рівень;

К 121–135 балів – високий рівень;

К 136–150 балів – рівень майстерності.

Проаналізуйте яскравість вияву кожної компоненти професійної компетентності. Зосередьте свою увагу при аналізі та поясненні одержаних результатів на позитивних аспектах та параметрах, які потребують розвитку чи корекції, ілюструючи їх короткими прикладами з відкритого заняття, проведеного магістром-практикантом.

Критерії оцінювання:

- 1) самостійність виконання роботи;
- 2) висвітлення усіх аспектів характеристики (педагогічна діяльність та спілкування викладача-практиканта, його особистість, навченість та наукуваність студентів, психологічний аспект педагогічної діяльності), а також висновки та рекомендації щодо подальшої професійного вдосконалення;
- 3) наявність в тексті характеристики прикладів, котрі ілюструють певні психологічні аспекти професійної компетентності викладача-практиканта;
- 4) структура роботи (логічність та послідовність, відповідність запропонованому алгоритму, наявність додатків);
- 5) обсяг та оформлення роботи.

Максимально можлива оцінка – 10 балів.

Таблиця 3. Розподіл балів при оцінюванні аналізу професійної компетентності викладача-практиканта

9–10 балів	Робота виконана самостійно. Усі аспекти характеристики висвітлені. Текст містить 5–6 прикладів, що ілюструють певні особливості професійної компетентності викладача-практиканта. Структура роботи чітка та логічна, містить необхідні додатки. Робота виконана та оформлена згідно усіх вимог.
7–8 балів	Робота виконана самостійно, висвітлює практично усі аспекти характеристики. Текст містить 3–4 прикладів, що ілюструють певні особливості професійної компетентності викладача-практиканта. Структура роботи чітка та логічна, містить необхідні додатки. Робота виконана та оформлена згідно усіх вимог.
5–6 балів	Робота виконана самостійно, проте висвітлені не усі аспекти характеристики. Текст містить 1–2 приклади, що ілюструють певні особливості професійної компетентності викладача-практиканта. Структура роботи чітка та логічна, проте обсяг дещо зменшений (відсутні деякі необхідні додатки). Можливі граматичні та пунктуаційні помилки.
1-4 бали	Робота виконана самостійно, проте висвітлює задану проблематику лише частково. Відсутні приклади, що ілюструють психологічні особливості професійної компетентності викладача-практиканта. Робота потребує корекції логічної структури. Обсяг роботи зменшений, відсутні усі необхідні додатки. Виконання та оформлення роботи не відповідає вимогам
0 балів	Робота є плагіатом.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Систематичний контроль за виконанням програми практики здійснює керівник практики.

Студенти ведуть щоденник практики, в якому занотують події та зміст кожного дня, обсяг виконаної роботи.

Керівник практики від кафедри режисури та хореографії перебуває у постійному контакті із керівниками практики з кафедр психології та педагогіки. Керівник присутній разом із керівниками від двох інших кафедр на відкритих лекціях та семінарських заняттях студентів.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ

Після закінчення практики студенти подають керівникові практики такі документи:

- звіт про проходження практики, оформлений відповідно до стандарту Університету (зразок оформлення титульної сторінки див. додаток 1);
- відповідним чином оформленні індивідуальні завдання (див. додатки);
- щоденник практики, оформлений належним чином завірений підписом керівника практики і печатками установи;
- заліковий лист результатів педпрактики з оцінками керівників практики від трьох кафедр (див. додаток 9);
- звіт про виконання індивідуального наукового дослідження (написаний у довільній формі);

Після закінчення практики керівник зобов'язаний:

- провести захист практики, оцінити результати проходження практики кожного студента за 100-бальною шкалою;
- підготувати звіт про практику і разом зі звітною документацією студентів подати на кафедру не пізніше як за два тижні по завершенні практики;
- доповісти про зміст та підсумки проведення практики на підсумковій конференції.

Практика студентів оцінюється за 100-бальною шкалою:

Критерії оцінювання уроків студентів-практикантів

Оцінку «відмінно» ставлять за:

- виконання в повному обсязі індивідуальні завдання;
- проявлені під час педагогічної практики високого рівня знань і умінь, самостійно

вирішувати поставлені завдання;

- бездоганно провів урок хореографії, коли повністю досягнуто навчальної та виховної мети;
- бездоганно володіє знаннями теорії та методики викладання хореографічних дисциплін;
- має високий технічний рівень хореографічної підготовки, володіє прийомами розвитку хореографічних здібностей учасників хореографічних колективів;
- виявив уміння самостійно і творчо готуватися до уроків та лекції;
- провів урок на високому фахово-науковому рівні, поряд з освітніми завданнями відмінно розв'язував виховні завдання, успішно керувався дидактичними принципами, враховував вікові і психологічні особливості учнів;
- вмів підібрав нотний , аудіо, відео матеріал;
- протягом проведення занять правильно оцінював рівень підготовки учасників, забезпечував активність учнів під час пояснення нового матеріалу, закріплення чи повторення.

Розвивав в учнів навички самостійної роботи;

- уміло керував увагою учнів, зумів досягти зразкової дисципліни учнів;
- склав психологічну-педагогічну характеристику учня.

Оцінку «дуже добре» ставлять за:

- виконання в повному обсязі індивідуальні завдання;
- бездоганно проведений урок хореографії, коли повністю досягнуто навчальної та виховної мети;
- бездоганно володіє знаннями теорії та методики викладання хореографічних дисциплін;
- має відповідний технічний рівень хореографічної підготовки, володіє прийомами розвитку хореографічних здібностей учасників хореографічних колективів;
- виявив уміння самостійно і творчо готуватися до уроків та лекції;
- провів урок на відповідному фахово-науковому рівні, поряд з освітніми завданнями добре розв'язував виховні завдання, успішно керувався дидактичними принципами, враховував вікові і психологічні особливості учнів;
- вмів підібрав нотний , аудіо, відео матеріал;
- протягом проведення занять правильно оцінював рівень підготовки учасників, забезпечував активність учнів під час пояснення нового матеріалу, закріплення чи повторення.

Розвивав в учнів навички самостійної роботи;

- уміло керував увагою учнів, зумів досягти зразкової дисципліни учнів;
- склав психологічну-педагогічну характеристику учня.

Оцінку «добре» ставлять за:

- виконання в повному обсязі індивідуальні завдання;
- студент виявив уміння добре готуватися до уроку, користуючись незначною допомогою вчителя чи методиста;
- урок проведено на доброму фахово-методичному рівні (володіння технічною підготовкою бажає бути кращою);
- студент використовував ефективні методи і методичні прийоми, але не досить творчо або на уроці мали місце методичні недоліки, які все ж суттєво не порушили нормальної роботи;
- на уроці дисципліна була добра, учні активно працювали, але їхня активність була нерівномірною або при окремих видах роботи, незначною;
- мета уроку досягнута, але результативність з деяких видів діяльності недостатня.
- склав психологічну-педагогічну характеристику учня.

Оцінку «задовільно» ставлять, коли:

- виконання в повному обсязі індивідуальні завдання;
- провів урок за своїм змістом науково та методично витриманий, однак студент допускав у поясненні неточності або не помічав помилок у виконанні певних рухів учнів;
- студент недостатньо володіє хореографічною лексикою, має слабо розвинуті технічні навички;
- під час проведення уроку студент допускав методичні помилки і це негативно позначалось на засвоєнні матеріалу учнями;
- у випадках порушення учнями дисципліни практикант або не реагував на це, або не зміг

нічого зробити;

- результативність уроку невисока, хоча мета в основному досягнута.
- склав психологічну-педагогічну характеристику учня.

Оцінку «достатньо» ставлять, коли:

- виконання в повному обсязі індивідуальні завдання з допусканням грубих помилок при оформленні;
- провів урок за своїм змістом науково та методично витриманий, однак студент допускав у поясненні багато неточностей або не помічав помилок у виконанні певних рухів учнів;
- студент слабо володіє хореографічною лексикою, нерозвинуті технічні навички;
- під час проведення уроку студент допускав багато методичних помилок і це негативно позначалось на засвоєнні матеріалу учнями;
- у випадках порушення учнями дисципліни практикант не реагував на це, і не зміг нічого зробити без допомоги керівника практики;
- результативність уроку невисока, хоча мета в основному досягнута.
- склав психологічну-педагогічну характеристику учня.

Оцінку «незадовільно» ставлять, якщо:

- не виконання індивідуальних завдань, або виконав їх частково;
- урок проведено на низькому фахово-методичному рівні, студент допускав багато грубих помилок, виявив незнання: фактичного матеріалу;
- проводячи урок, практикант допустив грубі методичні помилки, внаслідок яких учні не засвоїли навчального матеріалу;
- студент не володіє хореографічною лексикою, немає технічних навичок;
- дисципліна на уроці була погана, а студент виявив безпорадність і не зумів налагодити її;
- урок без результативний, практикант не досягнув поставленої мети;
- допущені порушення режиму проходження практики;
- дисципліна під час проходження практики була незадовільна, студент допускав багато пропусків без поважних причин;
- студент допустив більше ніж 25% тривалості проходження практики по поважним причинам.

В разі відсутності одного або двох видів роботи у практиканта, або їх надзвичайно низької результативності, студент не може отримати позитивної або відмінної оцінки.

Шкала переведення сумарної модульної оцінки в, екзаменаційну оцінку або оцінку з диференційованого заліку

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	
FX	26-50	2	Незадовільно	Незараховано
F	0-26			

Диференційована оцінка з практики враховується разом з іншими оцінками на призначення стипендії, заноситься в Додаток до диплому. Результати складання заліків з практики заносяться до залікової книжки, в екзаменаційну відомість та до журналу обліку успішності.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Загальні вимоги до оформлення звітної документації (додатоки) наступні документи оформляються акуратно надруковані (матеріали подаються на паперовому носії зібрані і папку. Шрифт "Times New Roman", кегль 14; міжрядковий інтервал – 1,5; поля: зліва, зверху, знизу, справа – 2 см; абзацний відступ – 1,25 см.), мають наскрізну нумерацію сторінок. Всі аркуші повинні бути зшиті.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від університету та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики. Кожен окремий документ повинен також починатися з титульної сторінки, на якій зазначається прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група, назва документа, час та місце проведення заходу. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками.

У звіті про роботу студенти детально описують всю виконану під час практики роботу (наприклад, результати знайомства зі структурою та традиціями бази практики, індивідуальні доручення, волонтерську діяльність, екскурсії тощо). В звітних документах не повинна бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії, методичних розробок тощо).

Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють керівники практики від бази та університету.

VII. КЕРІВНИКАМ ПРАКТИК ОБОВ'ЯЗКОВО ПРОВЕСТИ ІНСТРУКТАЖ З ПРАВИЛ ПОВЕДІНКИ І ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

1. Під час навчальних виробничих, педагогічних та асистентських практик, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, чітко необхідно виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарам і пішохідним доріжжках, тримаючись правого боку;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям або краєм проїзної частини, йти на зустріч руху транспортних засобів;
- переходити проїзну частину тільки по пішохідних переходах, у тому числі підземних і наземних, а в разі їх відсутності – на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч;
- категорично забороняється вибігати на проїзну частину, влаштовувати ігри на проїзній частині або поблизу неї, переходити проїзну частину не на пішохідному переході або не в усталених місцях;
- студенти навчального закладу повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху України, знання про які були отримані на заняттях ОБЖ;

2. Під час навчальних виробничих, педагогічних та асистентських практик перебуваючи в польових умовах, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті, студенти повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- забороняється брати з собою вогнебезпечні предмети, які можуть спричинити пожежу;
- забороняється застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймисті горючі рідини;
- застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо), які можуть викликати загоряння;
- у разі пожежної небезпеки: наявності вогню, іскріння, диму, негайно вийти на повітря і викликати допомогу. Викликати службу пожежної охорони.

3. Під час практик перебуваючи на вулиці, в навчальному закладі, спеціалізованих установ, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо, студенти повинні чітко виконувати правила з попередження нещасних випадків, травмування, отруєння тощо:

- категорично забороняється наближатися й перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, залишених напівзруйнованих будівлях для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм і загибелі;
- категорично забороняється вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;

- категорично забороняється брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини, невідомого походження пігулки, тощо, що може призвести до отруєння.

4. У разі, якщо ситуація вийшла з-під контролю, зателефонуйте в службу екстреної допомоги за телефонами:

«101» – пожежна охорона;

«102» – міліція;

«103» – швидка медична допомога;

«104» – газова служба.

Коротко опишіть ситуацію, назвіть адресу де відбулася надзвичайна ситуація, назвіть своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

5. У разі можливості покиньте територію аварійної небезпеки.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра режисури та хореографії

ЗВІТ
з педагогічної (асистентської) практики

Студента(ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Курсу II групи КМХ- 21м

напряму підготовки **магістра (денна та заочна форма навчання)**
(шифр і назва напряму підготовки)

з галузі знань **02 Культура і мистецтво**
(шифр і назва спеціальності)

Спеціальність **024 Хореографія**
(шифр і назва спеціальності)

Місце практики: _____
(назва установи)

Керівник практики
від установи (бази) _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівники практики
від навчального закладу:
кафедри режисури та хореографії _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

кафедри педагогіки _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

кафедри психології _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

До захисту допущено

звіт захищено з оцінкою
« » _____ 20 р.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ГРАФІК**ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛІКОВИХ УРОКІВ ТА ЛЕКЦІЙ (СЕМІНАРІВ)**

Студент II курсу (магістр), спеціальність 024 Хореографія, групи КМХ-21м,
факультету культури та мистецтв кафедри режисури та хореографії,

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові студента)

Місце проходження практики

Керівник практики від установи

Терміни практики з _____ 20 __ року по _____ 20 __ року.
Педагогічну (асистентську) практику здійснено у

_____ (назва ВНЗ, кафедри)

Керівники практики від навчального закладу:

кафедри режисури та хореографії _____

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

кафедри педагогіки _____

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

кафедри психології _____

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Дата проведення	Курс, група.	Час проведення	Аудиторія (зал)	Тема уроку

Студент II курсу (магістр), групи КМХ-21м

Зразки оформлення плану-конспекту лекції, семінарського, практичного заняття

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра режисури та хореографії

План-конспект

навчально-репетиційного заняття (лекції) з курсу

_____ (назва предмету)

на тему _____ (назва)

проведеного у _____ групи, курсу _____ (повна назва групи)

_____ (повна назва установи до якої відноситься дана група)

міста _____ дата проведення «___» _____ 20__ року.

Підготував:

Студент (___)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ курсу, група _____,

Перевірив:

_____ (керівник від кафедри)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ЛЬВІВ 20__

I. Мета: Вказати, виходячи із змісту робочої програми курсу, конкретний результат, який планується досягти.

Навчальна мета передбачає формування у студентів:

- наукових (методологічних знань про ...;
- розуміння понять (теорій тощо);
- осмислення закономірностей (теорій, підходів тощо);
- умінь дискусії (діалогу) з проблем ... ;
- ціннісних уявлень про ... ;
- особистісного ставлення до ... ;
- особистісних поглядів стосовно ... ;
- критичного ставлення до проблем ...

Навчальна мета може включати декілька завдань як освітнього, так і виховного і розвивального напрямів.

II. Методи, прийоми, засоби:

Зазначити, які методи, прийоми, засоби навчання застосовуються під час лекції для досягнення визначених завдань.

Методи, прийоми передачі та обміну словесною інформацією:

- розповідь;
- бесіда (репродуктивна, пошукова, проблемна, аутентична - обговорення особистісних поглядів, життєвих міркувань студентів тощо);
- мозкова атака (брейнстормінг);
- дискусія;
- діалог;
- кейс-метод (розповідь про подію, що сталась у житті людини);

Методи, прийоми переконання:

- апеляція до висловлювань відомих людей;
- проведення доказів;
- висловлювання аргументів «за» і «проти»;
- апеляція до позитивних і негативних емоцій студентів;
- діагностичне питання.

Методи, прийоми розвитку мислительних дій:

- аналіз;
- синтез;
- порівняння;
- розрізнення;
- аналогія;
- узагальнення;
- екстраполяція;
- міркування (просте, складне, вільне, доказове);
- дедукція;
- індукція.

III. Наочність: Таблиці, схеми, графіки, макети, приладдя, тощо.

Технічні засоби навчання: кодоскоп, діапроектор, комп'ютери тощо.

IV. Основні питання лекції: (не більше чотирьох на одну лекцію).

V. Рекомендована література:

Основна (конкретно вказати: автор, назва, рік видання, сторінки)

Додаткова (— ” —).

VI. Основні питання, що розглядаються під час лекції:

Хід лекції:

Розкрити зміст інформації, що висвітлюється під час лекції, описати дії викладача, застосування методів навчання та виховного впливу на студентів, зазначити питання для обговорення, дискусії, діалогу.

1. Вступна частина (до 10 хв.)

- привітання викладача зі студентами;
- налагодження зв'язку із пройденим навчальним матеріалом і новою інформацією, визначення її місця і ролі у системі навчального курсу, прогноз подальшого її розгляду;
- повідомлення теми лекції, створення у студентів позитивної установки на її вивчення;
- визначення основних питань лекції, повідомлення рекомендованої літератури;
- захоплення уваги студентів, психологічна підготовка до розгляду основних питань лекції, виокремлення їхнього зв'язку з майбутньою професійною діяльністю (зазначити інформацію, методи, питання для обговорення).

2. Основна частина (70-75 хв.)

- висвітлення кожного питання окремо;
- показ логічного переходу від одного питання до іншого, здійснення підсумку після кожного етапу;
- опис шляху обґрунтування понять, термінів, теорій, концепцій тощо, виокремлення критеріальних ознак, складових, основних елементів;
- показ логіки пояснення, інтерпретації явищ;
- опис дій викладача з метою забезпечення розуміння, осмислення студентами змісту;
- розкриття кожного методу, прийому формування мислительних дій, що застосовуються під час лекції;
- зазначення міжпредметних зв'язків, практичних прикладів, спрямованості навчальної інформації на професійну діяльність студентів;
- виокремлення питань для бесіди, дискусії чи діалогу, отримання зворотного зв'язку;
- опис дій викладача для розвитку інтересу до змісту лекції.

3. Заключна частина (5-10 хв.)

- здійснення логічних висновків про основні поняття, положення, що розглядаються;
- повідомлення про досягнення запланованої теми, завдань лекції, оцінка спільної взаємодії зі студентами
- визначення підготовки до семінарського заняття й обговорення аналізу зазначених питань, положень на занятті;
- коротке повідомлення питань, проблем, що будуть розглядатися у наступній лекції у взаємозв'язку з висвітленими, створення позитивних очікувань;
- подяка студентам за увагу.

План-конспект лекції підписується викладачем, до якого прикріплений студент під час практики.

СХЕМА АНАЛІЗУ (САМОАНАЛІЗУ)

Під час педагогічної практики студент-практикант виконує в письмовій формі аналіз навчально-репетиційного заняття свого колеги. Студенти, які проходять педагогічну практику за індивідуальним планом здійснюють аналіз власного навчального заняття.

Зразок оформлення титульної сторінки:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра режисури та хореографії

Аналіз (самоаналіз)

навчально-репетиційного заняття з _____
(назва предмету)

проведеного у _____ групі, курсу _____
(повна назва групи)

_____ (повна назва установи до якої відноситься дана група)

міста _____ дата проведення «__» _____ 20__ року.

студентом (-кою)-практикантом(-кою) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Виконав:

Студент (___)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ курсу, група _____,

Перевірив:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ЛЬВІВ 20__

ЗМІСТ АНАЛІЗУ

1. Загальні відомості про навчальне заняття:

– тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними, місце у відповідному розділі;

- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;
- рівень досягнення мети та отримані результати, умови, чинники, що сприяли цьому;
- сильні та слабкі сторони, досягнення, загальні враження.

2. **Підготовка викладача до організації навчального заняття:** визначення структури, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного та роздаткового матеріалу.

3. **Постанова мети,** завдань навчального заняття як кінцевого результату, необхідного для досягнення викладачем та студентами, створення у студентів установки на досягненні мети

4. **Відбір змісту навчального матеріалу, розвиток особистісного ставлення студентів до нього:**

– раціональний відбір наукових, засадничих знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів, їхнього соціального становлення, подальшого навчання;

– спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціального значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів;

– відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;

– стимулювання інтересу студентів до змісту, (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця);

– інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами.

5. **Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів** і їх творче, цілеспрямоване поєднання.

активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.

6. Діяльність викладача:

– ставлення до студентів: наявність позитивної установки;

– стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами;

– забезпечення дисципліни як організації порядку на навчальному занятті

7. Діяльність студентів:

– ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;

– ставлення до особистості викладача, вияв до нього;

8. Організація міжособистісної взаємодії студентів та розвиток їхніх взаємин:

– створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;

– застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).

9. Отримання зворотнього зв'язку:

– методи, прийоми організації зворотнього зв'язку на кожному етапі навчального заняття;

– перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;

– застосування зворотнього зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять;

– застосування зворотнього зв'язку, оцінювання для усвідомлення студентами досягнутих успіхів, перспектив їхнього розвитку;

– об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;

– мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

10. **Загальні висновки** (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

2. 2. Організація науково-дослідної діяльності студентів

Індивідуальна науково-дослідна робота магістра під час проходження стажувальної педагогічної практики на У курсі спрямована на апробацію його можливостей як науковця, тому передбачає застосування цілісного спектру дослідницьких вмінь і узагальнюється у вигляді індивідуального науково-дослідного завдання.

У цілому індивідуальне науково-дослідне завдання є одним із видів самостійної навчальної діяльності студента і забезпечує реалізацію загальної дидактичної мети – розвитку студентом досвіду і вмінь самостійної науково-дослідної діяльності у руслі обраного фаху та оволодіння методиками наукових досліджень.

Навчальна мета індивідуального завдання полягає у тому, щоб студент:

організував свою пошукову діяльність як самостійний дослідник, що сам визначає предмет та об'єкт наукового аналізу, конкретизує їх через мету і завдання, які досягаються обраним ним інструментарієм;

поетапно розгорнув цілісну логіку наукового пошуку від характеристики актуальності обраної ним проблеми до висунення гіпотези до експериментального її доведення або заперечення;

зіставив, у межах визначеної проблеми її теоретичну сутність і наукові трактування та емпіричну, самостійно отриману інформацію;

апробував свої можливості у напрямі проектування та прогнозування ефективності педагогічно доцільних дій, підходів, необхідних змін елементів навчально-виховного процесу у частині досліджуваної ним проблеми.

У ході виконання індивідуального науково-дослідного завдання студент виробляє наступні конкретні **науково-педагогічні вміння** (і реалізовує їх у професійній сфері): бачення проблем теорії і практики навчально-виховного процесу і співвіднесення їх із конкретним емпіричним досвідом; висунення педагогічно доцільних ідей, уявне або реальне створення середовища для їх реалізації та передбачення можливих наслідків; визначення конкретних кроків щодо реалізації ідей і послідовності їх впровадження; бачення і здатність робити оптимальний вибір у спектрі методик дослідної діяльності.

У якості оптимальних методів емпіричної складової наукового дослідження рекомендовано використовувати, на вибір студента, анкетування, бесіди, інтерв'ю, спостереження, контент-аналіз змісту учнівських (студентських) навчальних, творчих завдань, есе та якісні методи – описово-інтерпретаційний аналіз результатів спостережень і вивченого конкретного досвіду з свідчень учнів, студентів, вчителів, викладачів, їхніх розповідей тощо.

Структура та етапи виконання навчально-дослідного завдання

1. Визначення актуальної, на думку студента, проблеми навчально-виховного процесу у сучасній вищій школі і формулювання її як **предмету** для наукового пошуку.

2. Уточнення об'єкта дослідження, як області, яка буде піддана науково-педагогічному аналізу.

3. Визначення мети і завдань дослідження.

4. Окреслення теоретичної бази дослідження - поглядів, ідей та концепцій, власних або запозичених у конкретних наукових школах.

5. Висунення гіпотези, яка являтиме собою одно- або багатоваріантні способи розв'язання (вирішення, усунення) сформульованої студентом проблеми.

6. Визначення можливих способів розв'язання проблеми.

7. Перевірка одного або кількох способів шляхом аналізу емпіричних даних отриманих у ході використання обраних студентом методів емпіричного дослідження.

8. Підтвердження або спростування гіпотези.

9. Оформлення результатів, отриманих у ході науково-дослідної роботи, згідно до

стандартних вимог обраної студентом методики.

Критерії оцінювання

10-9 балів – завдання має наукову новизну, цілісну структуру наукового дослідження з рівноцінним співвіднесенням теоретичної та емпіричної його складових у ході його виконання були застосовані елементи наукового прогнозування та педагогічного проектування.

8-7 балів – завдання має цілісну структуру, обґрунтовано актуальність проблеми, розв'язання якої представлено на теоретичному і практичному рівні

5-6 балів – визначено проблему і завдання дослідження, наведено теоретичні положення та подано окремі результати емпіричного дослідження.

4-3 бали – визначено проблему дослідження і узагальнено результати її теоретичного аналізу у наукових джерелах;

2-1 бал – використано наукові джерела, але щодо заявленої теми індивідуального завдання наведено лише окремі теоретичні положення.

Орієнтовна тематика теоретичних або практичних проблем, що пропонуються як актуальні для аналізу для студентів магістрів Львівського національного університету імені Івана Франка, які проходять навчально-виховну практику у вищих навчальних закладах

1. Дослідження особливостей навчально-пізнавальної діяльності студентів під час викладання навчальних дисциплін (за фахом студента).

1. Дослідження методології викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах шляхом порівняльного або контент-аналізу.

2. Дослідження мотивацій вибору професії у порівняльному аналізі вивчення відповідей студентів перших і останніх курсів.

3. Визначення особливостей зміни навчальних інтересів, зацікавлень та пріоритетів у студентів перших та останніх курсів.

4. Дослідження ставлень студентів до організації навчального процесу на факультетах щодо:

а) викладання профільних дисциплін;

б) фундаментальних та загальнонаукових дисциплін; в) проходження практик;

г) організації контролю та перевірки знань студентів.

5. Вивчення причин неуспішності студентів, що навчаються на

а) негуманітарних (гуманітарних) факультетах;

б) двох факультетах у порівнянні.

6. Вивчення причин високої успішності студентів з окремих дисциплін.

7. Вивчення причин високої успішності окремих студентів .

8. Аналіз зовнішніх факторів, що зумовлюють успішність (неуспішність) студентів.

9. Вивчення шляхів вдосконалення викладання конкретної дисципліни на факультеті (на вибір студента).

10. Визначення рівня розвитку спеціальних фахових чи загальних навчальних умінь та навичок студентів.

11. Дослідження ставлення студентів до навчання, пізнавальної діяльності, знань, навчальних предметів, освітнього закладу тощо.

12. Вияв факторів, що впливають на розвиток у студентів досвіду самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

13. Вияв і аналіз видів навчально-пізнавальної діяльності, що, на думку студентів і викладачів, сприяють розвитку досвіду самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

14. Вивчення ставлення студентів різних факультетів до тестової системи оцінювання залишкових знань з навчальних дисциплін.

15. Вивчення оціночних суджень студентів досвіду і факторів впливу на їхній власний професійний розвиток і науковий ріст.

16. Вивчення прогностичних уявлень студентів щодо свого наукового і професійного розвитку.

17. Дослідження ставлення студентів до методів, форм організації навчання (способів навчально-пізнавальної діяльності, типів навчальних завдань, форм та типів організації навчальних занять).

18. Вияв та характеристика труднощів у навчально-пізнавальній діяльності студентів.

19. Дослідження ставлення студентів до самостійної навчальної роботи (колективної навчальної роботи, індивідуальної навчальної роботи, групових навчальних завдань).

20. Дослідження ставлення студентів до змісту і характеру викладання навчальних дисциплін.

21. Дослідження ставлення студентів до проблем організації інклюзивної освіти у вищому навчальному закладі.

22. Дослідження готовності студентів до волонтерської підтримки студентів, що мають особливі освітні потреби.

II. Дослідження особистісно-індивідуального та соціального розвитку студентів.

1. Вивчення ціннісних орієнтацій молоді.

2. Вияв і аналіз суджень, оціночних уявлень студентів стосовно національних та загальнолюдських вартостей.

3. Дослідження рівня розвитку у студентів конкретної особистісної якості (когнітивної, емоційної, вольової).

4. Вияв і аналіз світоглядних концептів студентів.

5. Вивчення та характеристика ідеалів та цінностей студентської молоді.

6. Визначення мотивів поведінки, діяльності студентів.

7. Дослідження характеру інтересів студентів (духовних, професійних тощо; за вибором студента).

8. Визначення ставлення студентів до України, її майбутнього і їхньої ролі у ньому.

9. Вияв та аналіз проблем соціальної адаптації студентів.

10. Вияв і аналіз причин, що спонукають конфлікти у студентському середовищі.

11. Дослідження факторів, що, на думку студентів, ускладнюють кризові явища юнацького віку.

12. Дослідження рівня процесу самовиховання у юнацькому віці.

13. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища самотності у юнацькому віці.

14. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища кризи ідентифікації у юнацькому віці.

15. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища кризи пошуку близької людини у юнацькому віці.

16. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища економічної залежності у юнацькому віці.

17. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища політичної і громадянської незрілості у юнацькому віці.

18. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища інфантильності у юнацькому віці.

19. Вияв індивідуальних статевих та вікових характеристик явища психологічної залежності у юнацькому віці.

20. Дослідження рівня фахової грамотності студентів різних факультетів.

21. Дослідження ставлення студентів до проблеми захисту свого особистого простору.

22. Вивчення особистісних очікувань, прогнозів, часових перспектив у юнацькому середовищі.

III. Дослідження особливостей педагогічної діяльності викладача.

1. Дослідження факторів у роботі педагога, що забезпечують позитивні або негативні, на думку студентів, результати його діяльності.

2. Дослідження факторів педагогічної діяльності, які впливають на характер взаємин між викладачем та студентами.

3. Вияв та аналіз причин конфліктів між викладачами та студентами.

4. Дослідження ціннісних орієнтацій сучасного викладача.
5. Вияв та аналіз труднощів у викладацькій діяльності.
6. Дослідження характеру вияву педагогічного впливу та порушення педагогічного такту у сучасному навчально-виховному закладі.
7. Вивчення та аналіз особливостей педагогічного спілкування сучасного викладача.
8. Вияв і характеристика засобів, прийомів емоційного впливу викладача на студентів.
9. Дослідження особливостей педагогічної майстерності сучасного викладача.
10. Порівняльний аналіз процесу і результатів діяльності викладачів.

2.3. Виконання психолого-педагогічного завдання

Завданням для студентів п'ятого курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», що проходять психолого-педагогічну практику у навчальних закладах III та IV рівнів акредитації (університети, інститути, академії, коледжі), є **Аналіз професійної компетентності викладача-практиканта**. Завдання базується на знаннях студентів, отриманих у процесі вивчення курсів «Психологія», «Загальна психологія» чи «Основи психології», «Соціальна психологія», «Педагогічна психологія», «Психологія вищої школи» на 1-5 курсах.

Алгоритм виконання завдання

1. Для виконання завдання оберіть колегу, заняття якого ви будете відвідувати та аналізувати. Для якісного написання **«Аналізу професійної компетентності викладача-практиканта»** рекомендуємо відвідати кілька пробних та залікових занять студента.
2. Використовуючи запропоновану схему, охарактеризуйте професійну компетентність викладача-практиканта.
3. На основі даних, отриманих в результаті спостереження та аналізу педагогічної діяльності, виконайте завдання.

Вимоги до виконання аналізу професійної компетентності викладача-практиканта

Аналіз професійної компетентності викладача-практиканта – це індивідуальне психолого-педагогічне завдання, котре має продемонструвати рівень психологічних знань студента та здатність проаналізувати параметри професійної педагогічної компетентності студента-колеги на практиці: психологічні особливості його педагогічної діяльності та спілкування, особистісні якості, що впливають на успішність досягнення мети та взаємодії із групою в процесі викладання.

Робота має бути виконана *самостійно*. *Зміст* роботи повинен відповідати заданій проблематиці.

Текст повинен відображати суть питання, висвітлювати усі його можливі аспекти, тобто повинен містити відомості про викладача-практиканта, дані про його психологічні якості та психологічні особливості його педагогічної діяльності, а також висновки та рекомендації щодо подальшого розвитку психологічної складової педагогічної компетентності. Ці дані обов'язково мають бути проілюстровані конкретними *прикладями*, отриманими в результаті спостереження за викладачем та групою в ході проведення ним навчального заняття.

Структура роботи повинна бути чіткою та логічною, обов'язково містити додатки (схему аналізу професійної компетентності викладача-практиканта).

зразок спостереження за педагогічною діяльністю викладача-практиканта

Таблиця Схеми аналізу професійної компетентності викладача-практиканта (за О. Штепою)

<i>(прізвище ім'я по батькові викладача-практиканта)</i>		
1. Педагогічна діяльність викладача-практиканта		
Ставить розвиваючі та виховні задачі поруч з навчальними	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Ставить та реалізує головним чином навчальні задачі
Володіє варіативною методикою, тобто вибором одного методичного рішення з декількох можливих	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Використовує одноманітні методичні рішення у навчанні
Прагне і уміє аналізувати свій досвід	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Уникає самоаналізу за різних приводів
2. Педагогічне спілкування викладача-практиканта		
Заздалегідь планує комунікативні задачі	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Задачі спілкування у ході заняття не планує, покладаючись на ситуації, що виникають стихійно
Створює у класі атмосферу довіри, психологічної безпеки; студенти відкриті для спілкування та розвитку	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	У спілкуванні використовує жорсткі методи; виходить з незаперечного авторитету викладача; студенти напружені
Виходить з цінності особистості кожного студента; поважає їх гідність, зорієнтований на підтримку	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Студенти сприймаються як об'єкт, засіб, перешкода. Не диференціює власного спілкування, зорієнтований на формальні оцінки.
3. Особистість викладача-практиканта		
Має стійку професійно-педагогічну спрямованість	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Вважає, що ненадовго затримається на викладацькій діяльності
Має позитивну Я- концепцію, спокійний та впевнений	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Постійно невпевнений у собі
Працює творчо, застосовує оригінальні прийоми	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Працює головним чином за типовими методичними розробками
4. Навченість та наочуваність студентів		
Ставить задачі формування в студентів уміння вчитися, заохочує їх активні навчальні дії та самоконтроль, організовує творчу діяльність студентів	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Задачі розвитку, уміння вчитися в студентів не ставить, дає завдання у готовому вигляді, організовуючи лише репродуктивну діяльність студентів
Розвиває в студентів самостійність та ініціативу	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Самостійність та ініціативу студентів не заохочує

	Прагне намітити для окремих студентів індивідуальні програми	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Індивідуальний та диференційний підхід мінімальний
5.	Психологічний аспект педагогічної діяльності		
	Може уявити себе на місці студента, поглянути на проблему його очима	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Вважає недоцільним прагнення пояснювати проблему з точки зору студента
	Відверто та щиро виявляє свої думки та почуття у спілкуванні зі студентами	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Жорстко дотримується правил ролі викладача, зорієнтований на формальні ділові стосунки та підтримання власного
	Динамічний та гнучкий у спілкуванні, звертає увагу на проблеми, що виникають, та прагне їх вирішити	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Негнучкий, не помічає конфліктів, що виникають, не здатний до їх конструктивного вирішення.

Увага! Заповнена схема-спостереження за педагогічною діяльністю викладача-практиканта має бути прикріпленою до тексту завдання.

Інструкція до заповнення схеми:

Оцініть за десятибальною шкалою кожен з параметрів професійної компетентності викладача-практиканта.

Визначте загальну суму балів за схемою, що свідчатиме про відповідний рівень професійної компетентності викладача-практиканта:

- ✓ 15 – 45 балів - неприпустимий рівень
- ✓ 46 – 75 балів - критичний рівень
- ✓ 76 – 120 балів - середній рівень
- ✓ 121 – 135 балів - високий рівень
- ✓ 136 – 150 балів - рівень майстерності

Проаналізуйте яскравість вияву кожної компоненти професійної компетентності. Зосередьте свою увагу при аналізі та поясненні одержаних результатів на позитивних аспектах та параметрах, які потребують розвитку чи корекції, ілюструючи їх короткими прикладами з відкритого заняття, проведеного магістром-практикантом.

Оцінювання аналізу професійної компетентності викладача-практиканта

Увага! Для оцінювання аналізу професійної компетентності викладача-практиканта студент зобов'язаний подати роботу на перевірку керівникові від кафедри психології щонайменше за тиждень до дати захисту практики.

УВАГА !!! Не забувайте долучати до роботи індивідуальний заліковий лист!

Зразки оформлення титульної сторінки індивідуального завдання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра режисури та хореографії

**ПЛАН-КОНСПЕКТ
СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ:**

(або плану-конспекту лекції, семінарського, практичного заняття)

_____ (назва предмету)
на тему _____ (назва)

проведеного у _____ групи, курсу _____ (повна назва групи)

_____ (повна назва установи до якої відноситься дана група)

міста _____ дата проведення «__» _____ 20__ року.

Підготував:

Студент (___)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
_____ курсу, група _____,

Перевірив:

_____ (керівник від кафедри)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ЛЬВІВ 20__

Дисципліна: (повністю вказується назва навчальної дисципліни)

Вид заняття: комбіноване семінарське заняття

(Див. табл. 1 методичних вказівок, що продаються нижче, у якій наведено деякі види. Окрім того, можуть проводитися ще й семінарські заняття інших видів, як-от: *комбіноване семінарське заняття*, на якому розглядаються теоретичні питання та вирішуються практичні завдання).

Група:

Дата:

Тривалість заняття: 90 хв.

Час проведення: (пара, час)

Місце проведення: (аудиторія, факультет)

Навчальна мета: Вказати конкретно, які поняття закріплюються, поглиблюються, з якої теми (Див. на метод. вказів. – вказано навчальні та діагностично-корекційні функції та дидактичні цілі. За цим зразком можна сформулювати цілі до даного заняття адекватно тому, які питання будуть розглядатися чи відповідно до завдань, які будуть вирішуватися)

Виховна мета: (Аналогічно – див. мет.вказ. – вказано виховні функції та дидактичні цілі)

Розвивальна мета: (Аналогічно – див. мет.вказ. – вказано виховні функції та дидактичні цілі).

Міжпредметні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які вже вивчалися студентами і є базою для засвоєння навчальної інформації, що виноситься на розгляд даного семінару.

Забезпечувані дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які будуть вивчатися студентами і для яких навчальна інформація, що виноситься на розгляд даного семінару, стане базою для успішного засвоєння.

Навчально-методичне забезпечення заняття

Наочність: (Конкретно вказати: таблиці, схеми, макети, приладдя, реактиви тощо, які використовуються на даному семінарі).

Роздатковий матеріал: (Конкретно вказати: таблиці, схеми, тестові завдання, картки контролю, інструкційні картки і таке ін., що використовується на даному семінарі).

Технічні засоби навчання: кодоскоп, діапроектор, комп'ютери, мікрокалькулятори та ін.

Рекомендована література

Основна: (Конкретно вказати: автор, назва, рік видання).

Додаткова: (Конкретно вказати: автор, назва, рік видання).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційна частина (2 – 3 хв.)

привітання викладача зі студентами;

виявлення відсутніх;

перевірка підготовленості групи до заняття.

II. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

(до 5 хв.)

Повідомлення теми, мети та завдань завдань.

Мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість).

Повідомлення плану заняття

III. ОБГОВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПИТАНЬ СЕМІНАРУ (70-75 хв.)¹

Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації. Розгляд основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення (див. табл. 1 у метод.вказ.):

Вказуємо поетапно *питання*, що обговорюються під час заняття згідно плану.

¹ **Примітка:** при комбінованій формі проведення семінарського заняття **виконання практичних завдань**, що передбачають закріплення теоретичних питань, можна винести в окремий етап заняття. У такому випадку обов'язково проводиться **Інструктаж** щодо їх виконання.

Зазначаємо конкретно методи, прийоми та *засоби* навчання, що використовуються у процесі обговорення кожного основного питання семінару:

бесіда – (фронтальна, проблемна, дискусія тощо);

розповідь студента,

повідомлення;

виконання *індивідуальних* завдань (письмових на дошці, побудова та аналіз графіків, проблемних, тестових та ін.);

виконання *практичних* завдань (проблемних завдань, розрахункових задач тощо);

узагальнення;

порівняння та ін.

IV. Підбиття підсумків заняття (до 5 хв.)

Коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).

Мотивація діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи.

V. Повідомлення домашнього завдання (2-3 хв.).

Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального завдання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Психологічний аналіз професійної компетентності викладача-практиканта

(прізвище ім'я по батькові викладача-практиканта)

Виконав:
студент II курсу, група КМХМ-21м
кафедра режисури та хореографії,
факультет культури і мистецтв

(прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив:
керівник практики від кафедри психології

(посада, науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Робота оцінена на _____

Львів – 201_

ЗАЛІКОВИЙ ЛИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

II курсу (магістр), групи КМХМ – 21м

кафедри режисури та хореографії, факультету культури та мистецтв

(прізвище ім'я по батькові практиканта)

ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ(50 балів)

1.ЗАЛІКОВІ ЗАНЯТТЯ							ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ
№ п/п	Дата проведення	Група	Тема заняття	Шкала 0-20 б	Хто оцінював	Підпис	
1.							
2.							
2.ІНДИВІДУАЛЬНЕ ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАВДАННЯ							
№ п/п	Тема індивідуального педагогічного завдання			Шкала 0-10 б	Хто оцінював	Підпис	
1.							
3. КОНСПЕКТ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ							
№ п/п	Дата проведення	Група	Тема заняття	Шкала 5 б./5б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
4. РОЗРОБКА ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЇ							
№ п/п	Тема лекції			Шкала 5б./5б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
5. РЕЦЕНЗІЯ ВІДВІДАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ							
№ п/п	Дата проведення	Група	Тема заняття	Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
6. ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ							
№ п/п	ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ			Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
№ п/п	ЗАХИСТ ПРАКТИКИ (виконання індивідуального наукового дослідження)			Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							

ЗАХИСТ ПРАКТИКИ

Педагогічна (асистентська)практика оцінена:

Керівником-методистом від факультету культури і мистецтв на

« _____ » _____

(оцінка)

(підпис, посада, прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

НАКАЗ

м. Львів

“ ___ ” _____ 2020 р.

№ _____

н а к а з у ю

§ 1

Скерувати студентів другого курсу (магістри) кафедри режисури та хореографії, напряму підготовки 024«Хореографія» на педагогічну (асистентську) практику з відривом від навчання з « ___ » _____ 20__ р. по « ___ » _____ »__ р. у такі установу без оплати видатків:

Назва установи

Список студентів

§ 2

Керівником практики від кафедри режисури та хореографії призначити – _____.

§ 3

Відповідальність за організацію та проведення педагогічної практики покласти на завідувача кафедри режисури та хореографії _____.

§ 4

Керівником практики від кафедри психології призначити – _____, керівником практики від кафедри педагогіки призначити – _____.

§ 5

Заступникові декана факультету культури і мистецтв _____ ознайомити студентів з програмою практики та провести інструктаж з техніки безпеки.

Проректор _____

Погоджено:

Декан факультету

культури і мистецтв _____

Завідувач практикою _____

Відділ охорони праці _____

Головний бухгалтер (частково,

при проходженні практики в іншому місті) _____

Додаток 11
Зразок графіку відвідування баз практики керівника від кафедри
До наказу № _____
Від «___» _____ 20__ р.

ГРАФІК

Відвідування баз практики викладачами кафедри режисури та хореографії з керівництва педагогічною (асистентською) практикою студентів II курсу (магістр) денної (заочної) форми навчання, спеціальності 024 Хореографія в період з _____ по _____ 20__ року.

№ п/п	База (місце) практики	П.І.Пб. студентів	Дата відвідування

Завідувач кафедрою режисури та хореографії

(підпис)

(ініціали, прізвище)

ЗВІТ

_____, щодо керівництва педагогічною (асистентською) практикою студентів II курсу (магістр) денної (заочної) форми навчання факультету культури і мистецтв, кафедри режисури та хореографії.

Відповідно до наказу ректора Львівського національного університету імені Івана Фрака з _____ до _____ 20__ року здійснювалося керівництво педагогічною (асистентською) практикою студентів у таких закладах (установах):

Всього практику проходило _____ студентів.

База практики відвідані _____

Проведено _____ індивідуальних консультацій та _____ групових.

Загальна характеристика та оцінка роботи студентів _____

Підсумкова оцінка студентів за педагогічну практику:

не атестовано _____

(список студентів додається)

Оцінка взаємодії та співпраці з керівником практики від бази _____

Практика засвідчила, що під час хореографічної підготовки студентів необхідно звернути увагу на _____

Загальні зауваження та пропозиції щодо організації та проведення педагогічної практики _____

Підпис _____

(підпис, посада, прізвище та ініціали)

« ____ » _____ **202__ року**